

België - Belgique
PB - PP
8400 Oostende 1
BC6607

Gidsenblad Lange Nelle Oostende

Driemaandelijks blad van de afdeling Oostende
16^e jaargang

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE vzw
Afgifftekantoor 8400 Oostende 1 - P409072

Afzendadres & v.u.: Pitteljon Etienne,
Leopoldlaan 179, 8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER:

- 01 Voorwoord
Leen Coene
- 02 Activiteitenkalender
Redactie
- 06 Gidsenblad vijftien jaar jong
Rita Werbrouck
- 07 Het Beleg van Oostende
Jean Pottiez
- 11 Gegidst door Oostende
Omer Vilain
- 15 Frederic Lemmens, oud-piloot, vertelt
Annie Storme
- 20 Na de oorlog (5)
Richard Quaegebeur

LIDMAATSCHAP 2004

Dit is het eerste nummer 2004 van ons blad. Het lidmaatschap 2004 gaat in op 1 januari 2004 en houdt in: ons driemaandelijks gidsenblad met activiteitenkalender, wetenswaardigheden, luchtige en wetenschappelijke bijdragen en deelname (meestal gratis tenzij anders vermeld) aan onze voordrachten, bezoeken, wandelingen en uitstappen. Als extra krijgt u het jaarboek 2004.

Het lidmaatschap voor 2004 bedraagt 15 euro. Dit kan worden overgeschreven op bankrekening 380-0049184-76 van de Gidsenkring Lange Nelle Oostende vzw.

U kunt ook steunend lid (20 euro) of erelid worden (vanaf 25 euro) worden.

LEDEN VAN 2003 DIE TOT NU TOE HUN LIDGELD 2004 NIET HEBBEN GESTORT (laatste stortingsdatum 15 februari) VINDEN HIERBIJ EEN OVERSCHRIJVINGSFORMULIER.

*Etienne Pitteljon
Penningmeester*

Het meest zonnige hoekje van Oostende heet Petit Nice.

Daar vindt men ook het gelijknamige restaurant Petit Nice, op een boogscheut van het Casino.

Gastheer Herbert en gastvrouw Cathérine zorgen ervoor dat u zich snel thuis voelt in een sfeervol kader.

Kwaliteit, sfeer, service met een glimlach.

Driemaandelijks blad van
de OOSTENDE
GIDSENKRING
LANGE NELLE vzw

16de jaargang
Nr. 1: januari, februari, maart 2004

Colofon

Eindredactie en correspondentie:
Leen Coene, Rietstraat 33,
8400 Oostende
gidsenkringoostende@i-com.be

Redactieleden:
Annie Storme, Etienne Pitteljon,
Marcel Leeuwerck, Piet Daman

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon, Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn
zelf verantwoordelijk voor de door
hen getekende bijdragen.
Overname mag mits
bronvermelding.

Vormgeving: Herman Moerman

Voorzitter: Leen Coene

Dispatching:
059 80 73 81 (fax en telefoon)

e-mail:
lange_nelle@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
nr 380-0049184-76

Lid wordt U voor 15 euro per jaar
Steunend lid : 20 euro
Erelid : 50 euro
Ereleden en steunende leden
worden met naam vermeld in het
Gidsenblad.

Gidsenlokaal : Spaans Huisje,
Christinastraat 67, 8400 Oostende

Voorwoord

Fameus hoe met groot enthousiasme een groepje van negen een Vereniging "Lange Nelle" Gidsenkring liet geboren worden, zo'n 15 jaar geleden...

En belangrijk ook hoe de boreling door hen steeds meer gekoesterd en verwend werd, hoe mateloos velen hierin hun 2de (3de) Jeugd vonden, en hoe hun kennis en leerehonger geen grenzen meer kenden, of 't moesten de grenzen van Groot Oostende zijn, of de Kust, of West-Vlaanderen, of...?

Het plantje werd begoten, bemest, herhaaldelijk verpot, tot 3x toe, want sedertdien waren er 3 gidsencursussen, voor steeds meer geïnteresseerden en meer geslaagden: de kleine werd groter, de eisen ook, en de kleine werd deel van de Familie van West-Vlaamse Gidsenkringen.

Er waren ook grootantes en grootooms die de kleine af en toe een hand uitstaken, of deze eens lieten bewijzen wat zij waard was...Ze heten Toerisme Vlaanderen, FTG ...

In de "Gele Gids" ...verscheen de kleine zelfs bij de Maatschappelijke Instellingen. Geef toe, wat is er eerbiedwaardiger dan een maatschappelijk instituut? Niks meer en niks minder.

Rond de kleine ontspoon zich in 1992 zelfs een Provinciale Ontmoetingsdag, de kleine was dan amper een jaar of vier ...ja, belangrijk werd zij wel!

Via een rits andere lentes, zomers, herfst en winters werd de Vereniging een vzw, kwestie van ook nog eens in één van de laatste tekstueel geschreven staatsbladen te kunnen verschijnen? Het Staatsblad is ondertussen alleen nog te bewonderen via een beeldscherm. Onze Vereniging daarentegen heeft nog steeds een Ledenblad ...en is nog te lezen zonder behulp van het Heilig Scherm...

En zo werd onze kleine 15 jaar jong.

In Midden-Amerika, waar ik vele jaren woonde, kennen ze iets van feesten.

Wie tot de ladino-familie, de Spaansverwanten, behoort, krijgt er op zijn 15de een heel groot feest. Ongelooflijk uitgedost begint dit feest met een plechtige viering in een kerkelijk omgeving. De 15-jarige schrijdt dan binnen als ware het zijn of haar trouwdag, maar dan wel helemaal alleen zonder partner, en in een heuse trouwjurk of pitteleer. De meisjes zijn in het hemels wit of roze, jongens in grey-chic. Dan gaat het feest verder met 100den genodigden, de hele wijk, het hele dorp mag erbij zijn. Zo worden de 15añeros het volwassen leven ingeleid, letterlijk en figuurlijk.

Zo, beste leden: u bent hierbij óók uitgenodigd. Waar een kleine groot wordt, moet er gefeest worden. Hartelijk Welkom op ons Verjaardagsmoment op 3 april 2004. De informatie daartoe leest U wat verderop in dit Gidsenblad. Bent U er ook bij om de kleine verder te pousseren?

Met hartelijke groeten. Welkom!

Leen Coene

ACTIVITEITENKALENDER

OPFRISSING VERKEERSREGLEMENT

Vrijdag 3 september 2004 om 20.15 uur
in het Spaans Huisje.

Wie een opfrissing wil meevolgen van het verkeersreglement kan dit krijgen tijdens een diacd-rom-voordracht door ons medelid Luc DUPON. Er zijn immers heel wat kleine veranderingen in de wegcode.

Inschrijven kan bij Etienne Pitteljon, tel. 0497 459 483. Maximum 28 personen.

OOSTENDE VROEGER EN NU: HET STADSCENTRUM

Vrijdag 8 oktober 2004, om 20.15 uur
in het Spaans Huisje

Diavoordracht door Marel BRAET.

De deelnemers aan deze activiteit zullen wellicht de minst vermoeiende wandeling uit hun leven meemaken. Zittend op een stoel wandelen we om en rond het Oostende dat door de autochtonen "t stad" wordt genoemd. We bekijken een aantal gebouwen, monumenten, plaatsen,...

zoals ze er nu (de reportage werd geactualiseerd) uitzien en vroeger, uiteraard met wat geschiedkundige achtergrond. We starten aan het stadhuis en bekijken hoe deze site, het derde dok, er vroeger uitzag. We wandelen door 't park naar het kursaal waar we kennis maken met de vroegere kursaalgebouwen. We trekken

door de binnenstad en zien waar James Ensor woonde en leefde. Na een kennismaking met de vroegere stadhuizen op het Wapenplein gaan we via de Zeedijk, de Visserskaai, het St.-Petrus- en Paulusplein naar het Stationsplein met de "vissersvrouwen" van August Michiels. Weet u nog hoe het "Hazegras" er voor W.O.II uitzag? Vanwaar de naam "Kappellestraat" komt, vernemen we op het einde van de wandeling, terug richting stadhu is.

Leden: gratis, niet-leden 2 euro.

Wilt u zeker weten of een activiteit al dan niet doorgaat, contacteer Etienne Pitteljon op het nummer 0497 459 483

UITSTAP NAAR ZONNEBEKE

Zaterdag 9 oktober: uitstap naar Zonnebeke, Fronttoer WOI.

Dit jaar is het precies 90 jaar geleden dat de eerste Wereldoorlog begon. In Zonnebeke bezoeken we het vernieuwde "Memorial Museum Plasschendaele 1917" en aansluitend verkennen we een fronttoer, waar de sporen van WOI nog te zien zijn.

Verdere gegevens volgen later, maar we opteren voor een bustocht, dit alles begeleid door Luc Dupon.

Kostprijs leden 10 euro, niet-leden: 15 euro voor de bus. Inschrijven bij Etienne Pitteljon.

KENNISMAKING MET WIJN

Vrijdag 5 november 2004 om 20.15 uur
in het Spaans Huisje

Onze collega Marcel BRAET behaalde, een aantal jaren terug, het diploma van "vinoloog" aan de hotelschool te Oostende. Hij zal ons wegwijs maken in de wereld van de wijn. "Wijn" is een goddelijke drank. Toch is het eigenlijk gewoon druivensap waarvan de gistcellen de druivensuiker omzetten in alcohol. De mens helpt dit proces een handje om een optimaal eindproduct te bekomen. Niemand kan alle wijnen beschrijven. Niemand kent alles over wijn. Er is nl. een eindeloze variatie in bodemgesteldheid en klimaat. Er zijn zoveel verschillende druivenrassen. Daarbij komt nog de ervaring, de vakkundigheid, de traditie en de smaak van de mensen die de wijn maken. Elke wijn heeft een eigen persoonlijkheid, een

eigen aard, en die verschilt dan weer van jaar tot jaar omdat zon en regen, koude en warmte, geen enkel jaar gelijk zijn.

Het proeven van wijn is voor veel mensen een ietwat angstige aangelegenheid. Men vreest een verkeerd oordeel te zullen geven of lachwekkend over te komen. Je weet immers niet precies waarop je moet letten, je beschikt niet over voldoende vergelijkingsmateriaal en de vaktaal is je volkomen vreemd. In werkelijkheid is het proeven van wijn een leuke bezigheid. Iedereen die in het bezit is van gezonde zintuigen kan het.

Proeven is niets anders dan eerst bepalen of je een wijn lekker vindt of niet en je dan afvragen waarom. Het eerste zal bij niemand een probleem scheppen want in de praktijk doe je dat automatisch. Alleen bij de tweede fase, die van het "waarom", komt wat techniek kijken, maar dat kan je Ieren. Je maakt gebruik van je ogen, je neus en je tong, en in die volgorde. Proeven is luisteren naar je zintuigen.

Op 5 november zullen we het niet ingewikkeld maken. In een eerste deel behandelen we een aantal algemene zaken, zoals:- hoe en waar bewaren we wijn? - wat is een perfect wijnglas? - hoe schenken we wijn? - wat is de ideale temperatuur van wijn? - wat leert ons het wijnetiket? - hoe ontkurken we vlot een champagnefles? - enz...

In een tweede deel gaan we dieper in op de soort wijnen en proeven we een aperitiefwijn, een witte en een rode wijn, en een dessertwijn.

Leden: 6,25 euro, niet-leden 8,25 euro.

BEZOEK AAN "TEN DUINEN" 1138 - VERDWENEN, VERGETEN, VERREZEN.

Zaterdag 6 maart 2004.

Meer informatie over de Abdij Ter Duinen vindt men terug in ons vorig nummer.

Afspraak om 14.30 uur aan de ingang van het museum: Abdij Ter Duinen, Koninklijke Prinslaan 8, 8670 Koksijde

Toegang lid = 3 euro; niet-lid = 5 euro.

"ART NOUVEAU"-WANDELING en BEZOEK te BRUSSEL

Zondag 25 april 2004 o.l.v. Marcel Braet

Het programma van deze wandeling vindt men uitvoerig terug in ons vorig nummer.

Praktische info :

We nemen de trein naar Brussel om 08.44 uur. Iedereen staat zelf in voor zijn/haar treinticket (er bestaan immers allerhande formules en reducties)

Rond 10 uur komen we aan in Brussel-Centraal waar we de tram nemen naar de startplaats.

De wandeling start, rond 10.30 uur, aan het Tasselhuis in de E. Jansonstraat en eindigt rond 12.30 uur aan het Hannonhuis in de Brugmannlaan.

We bezoeken het Hannonhuis (o.v.).

Na een (broodjes)maaltijd bezoeken we rond 14.30 à 15.00 uur het Hortamuseum. Deze rondleiding duurt ongeveer een uur.

We keren met de tram terug naar het centraal station. Wie nog wat in Brussel wil rondtoeren (vrijblijvend) is daar dicht bij het centrum.

Kosten :

1. In Brussel te regelen

Treinticket : zelf te regelen

Tramticket : groepsticket kost 1 euro (in plaats van 1,50 euro) - heen en terug is dus 2 euro

Toegang Hannonhuis : 1,50 euro (o.v.)

Toegang Hortamuseum (er is geen groepstarief) : 5 euro (vermindering voor 65-plussers)

Broodjesmaaltijd : naar eigen godsvrucht en vermogen (wij reserveren wel een zaal)

dit alles terplaatsse te regelen

2. Deelnamekosten (syllabus inbegrepen) : 6 euro voor leden of 8 euro voor niet leden

Dit bedrag dient vooraf gestort te worden op rekening van "Lange Nelle vzw" 380-0049184-76

Vooraf even bellen naar onze penningmeester Etienne Pitteljon (0497 459483) om te vernemen of er nog plaats is, want de deelname is beperkt tot 20 personen.

NAMIDDAGUITSTAP NAAR KOEKELARE

Zaterdag 8 mei 2004

Deze namiddaguitstap werd uitvoerig beschreven in ons vorig nummer.

Afspraak op het Sint-Maartensplein (Markt) in Koekelare om 14.00 uur.

Bijdrage (betaling ter plaatsse): leden = 5 euro en niet-leden = 7 euro.

Voorwaarde: minimum 30 personen, breng dus maar gerust vrienden mee.

Telefonisch inschrijven bij Etienne Pitteljon op 0497 459 483

CULTUUR EN NATUUR IN 'T BOSJE

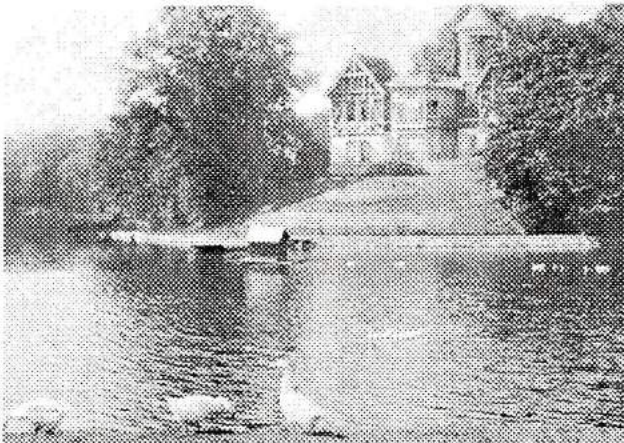
Zaterdag 19 juni 2004

Cultuur- & natuurwandeling in het Maria-Hendrikapark. Deze erfenis van Koning Leopold II kende een bewogen geschiedenis van Bois de Boulogne tot de renovatie die nu wordt doorgevoerd.

Met René Vandercruyssen als gids verkennen en beleven we die grote groene long, een te weinig gewaardeerde parel van de Stad aan Zee.

Start om 14.30 uur aan de fietsenstalling van van randparking Maria-Hendrikapark.

Leden: gratis - niet-leden: 2 euro.

't Bosje van toen, met het 'Laiterietje', waar zich nu het Koninginnenhof bevindt.

AFSTERVEN

Wij ontvingen met ontzetting het bericht van het plotse overlijden van

Mevrouw Danièle QUATANNENS, echtgenote van ons gidsend medelid Alain DELAHAYE.

We delen samen met Alain het verdriet om het verlies van zijn vrouw in de bloei van haar leven. Ze was pas 59 jaar en wijdde zich met kunstzin en organisatietalent aan haar gezin en aan de uitbouw van een vakantiehoeve.

Aan Alain en familie bieden wij ons rouwbeklag aan.

Meerdere van onze leden hielden eraan de begrafenis bij te wonen te Diksmuide op zaterdag 10 januari 2004.

ENSORHERDENKING

De jaarlijkse Ensorherdenking vindt dit jaar plaats op 3 april 2004 aan zijn graf, O.L.V. Ter Duinenkerk in Oostende.

Programma:

10.00 uur: bloemenhulde

10.40 uur: concert in de kerk door het Ensor-strijk-kwartet

12.00 uur: receptie in Ter Yde (Raversijde)

Uit sympathie

15 JAAR LANGE NELLE

Aan alle leden (en partners) van de
Gidsenkring "Lange Nelle" vzw

Hiermee nodigt het bestuur van de Gidsenkring U hartelijk uit om het 15-jarig bestaan te vieren met een glaasje en een etentje op zaterdag 3 april 2004 om 18.30 uur.

Ons verjaardagsfeest gaat door in

Meeting & Celebrationcenter Irida - Hotel Royal Astrid
Wellingtonstraat 1, 8400 Oostende

MENU

- *Aperitief en hapjes*
- *Gevogeltevelouté*
- *Varkenshaasje met duo van gegrild en gekarameliseerd witloofstronkje*
- *Roomsausje met champignons en aardappelrösti's*
- *IJstaart met frambozencoulis en koffie*

Deelname in de kostprijs: 15 euro per persoon

Uiterste datum van inschrijving: 14 maart 2004. Uw inschrijving is in orde als u meteen ook het bedrag van deelname overschrijft op rekeningnummer 380-0049184-76 van de Gidsenkring.

Voor meer inlichtingen kunt U zich wenden tot E. Pitteljon, tel. 0497 459 483.

*We hopen U hartelijk welkom te heten, en willen U graag zo opnieuw dichterbij de kring betrokken weten.
Afspraak op de 3de april?
Met hartelijke groeten!*

Gidsenblad vijftien jaar jong

Beste Dirk,

Toevallig was ik erbij toen je in september 1991 op de derde Open Monumentendag de oostelijke havenwandeling gidste.

Daar zag en hoorde ik je voor het eerst en ik was onder de indruk van je begeleiding en het verhaal van "Lisjemores".

Ik kreeg er zin in om ook zoiets te doen en één maand later schreef ik me in op de tweede gidsencursus.

Toen ik na de proef midden 1992 door Maria werd aangesproken om in het bestuur te komen, heb ik 'ja' gezegd.

Reeds tijdens de opleiding was je voor de kandidaatgidsen een behulpzame collega, die ons documentatie bezorgde, ons vergezelde op wandelingen, ons voorbereidde op de proeven, ons steunde en stimuleerde.

Wat later leerden we je kennen als een ervaren gids, die met heldere stem, boeiende verhalen wist te vertellen, op tochtvrije stopplaatsen, met uniek beeldmateriaal in de hand.

Tot en met 1997 was je een gedreven ondervoorzitter, die ons uitgewerkte wandelingen en andere interessante initiatieven voorstelde, waaronder een vierstalige folder.

Gidsen en niet-gidsen, leden en niet-leden ontdekten vlug dat men bij jou het beste te horen en te zien kreeg. Daarom ook deden de Cultuurdienst, de Oostendse Musea en Toerisme Oostende op jou beroep en voor de Jonge Handelskamer werkte je de Testerep-route uit. Eddy Surmont vertaalde ze en ze verscheen in de Waalse kranten.

In het kader van het Ensor jaar 1999 was je één van de medewerkers aan het geprezen educatief pakket voor het secundair onderwijs.

Er was ook jouw warme hulde aan twee kunstenaars: Karel Jonckheere en Julius Collen Turner: een wandeling naar de plaatsen waar ze schreven en

schilderden met gedichten en reproducties. Het werd een bewogen ervaring voor de neef van Karel Jonckheere en voor de zoon van Collen Turner.

Je Leopold II-wandelingen werden toppers! Dat je een Leopold II-kenner bent, wist men ook buiten West-Vlaanderen en deze zomer filmde een internationale filmploeg één van jouw Leopold II-wandelingen.

Bij dit alles bleef je opvallend op de achtergrond. Niet jouw naam was belangrijk maar die van de Gidsenkring.

Maar bovenal gaf je ons een schitterend geschenk: het driemaandelijks gidsenblad, waarin we het reilen en zeilen van onze vereniging konden lezen.

Een leerzaam, leuk en verzorgd blad met veel eigen bijdragen en onlangs nog een artikel van je dochter Silke.

Dit gidsenblad gaf onze kring aanzien. Het werd een voorbeeld voor andere verenigingen. Bepaalde artikelen verschenen zelfs in de "Bibliografie van de geschiedenis van Oostende", bibliografie die door historici en amateur-historici wordt geraadpleegd.

Het was elke keer hard werken om het blad klaar te krijgen en vaak kwam er een flinke portie stess bij te pas. Maar toch hield je het vijftien jaar vol.

De inzet en de tijd die je belangeloos aan dit gidsenblad besteedde was enorm. We waarderen zeer wat je deed en in naam van alle lezers en lezeressen danken we je van harte.

We zullen de voor de kring bestemde exemplaren bewaren op een heel speciale plaats, in een heel bijzonder Oostends huisje, het Spaans huisje.

We zullen ze toevertrouwen aan iemand die er heel goed zal voor zorgen, Martine, onze toegewijde archivaris.

Ze zullen voor ons een herinnering blijven aan een talentvol redacteur, een fijne collega en een gids die ons wist en nog steeds weet aan te spreken met zijn hoofd en zijn hart.

Bedankt, Dirk, voor alles wat je deed.

We wensen jou en je familie het allerbeste toe.

Rita Werbrouck

V.l.n.r. onder: R. Werbrouck, M. Luca, P. Vanhecke. -
Boven: D. Verstraete, D. Beirens, M. Leeuwerck,
P. Daman, L. Valcke.

Het Beleg van Oostende

De historische aanloop naar het beleg en overgave van de stad Oostende duurt ongeveer een halve eeuw, vanaf 1560, kort na het vertrek van Philips II naar Spanje.

De regering van de Nederlanden, de XVII Provinciën, wordt aan Margaretha van Parma, landvoogdes overgedragen.

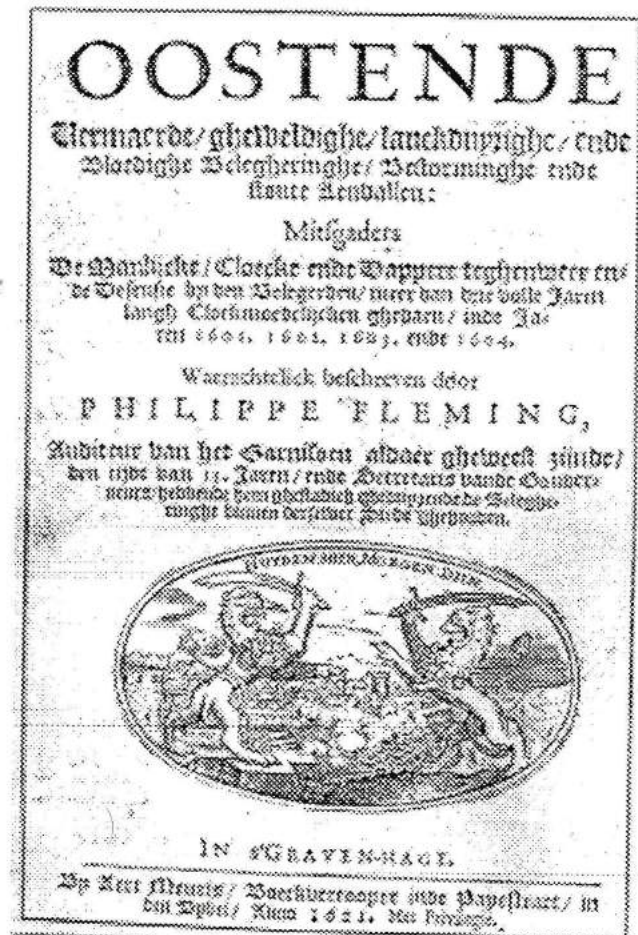
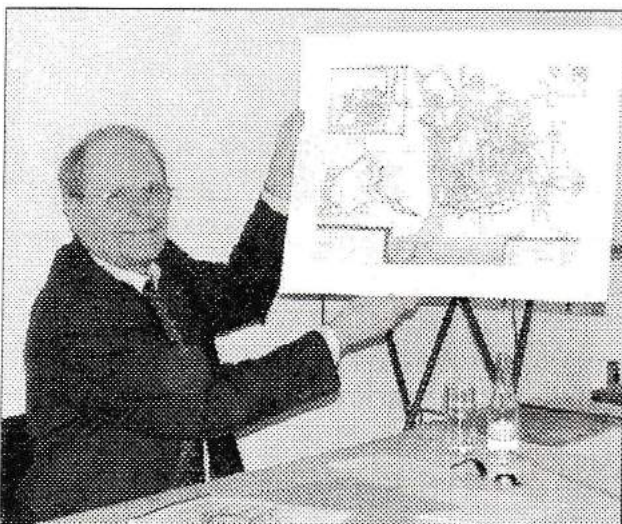
Met Philips II kwamen de moeilijkheden rond de Nederlanden pas goed opzetten.

Al vlug werd het duidelijk, de dag van de troonsafstand van zijn vader, wanneer zijn zoon op zijn beurt het volk moest toespreken, na de afscheidsrede van Keizer Karel, dat hij zijn toespraak tot de Staten-Generaal niet in de landstaal kon houden en GRANVELLE met de taak belastte.

Hij was immers opgevoed aan het Spaanse hof, in het Spaans en kende de taal van de Nederlanden niet. Hij was voor de Nederlanden een vreemdeling.

De periode van Philips regering was van bij de aanvang gekenmerkt door spanningen van politieke aard. Er waren meningsverschillen op religieus vlak, zelfs in het katholieke kamp, en dan de nationalistische tendensen van hen die weigerden bestuurd te worden door een vreemde vorst.

Het vertrek van Philips II en zijn troepen (de tercios) bracht geen soelaas.

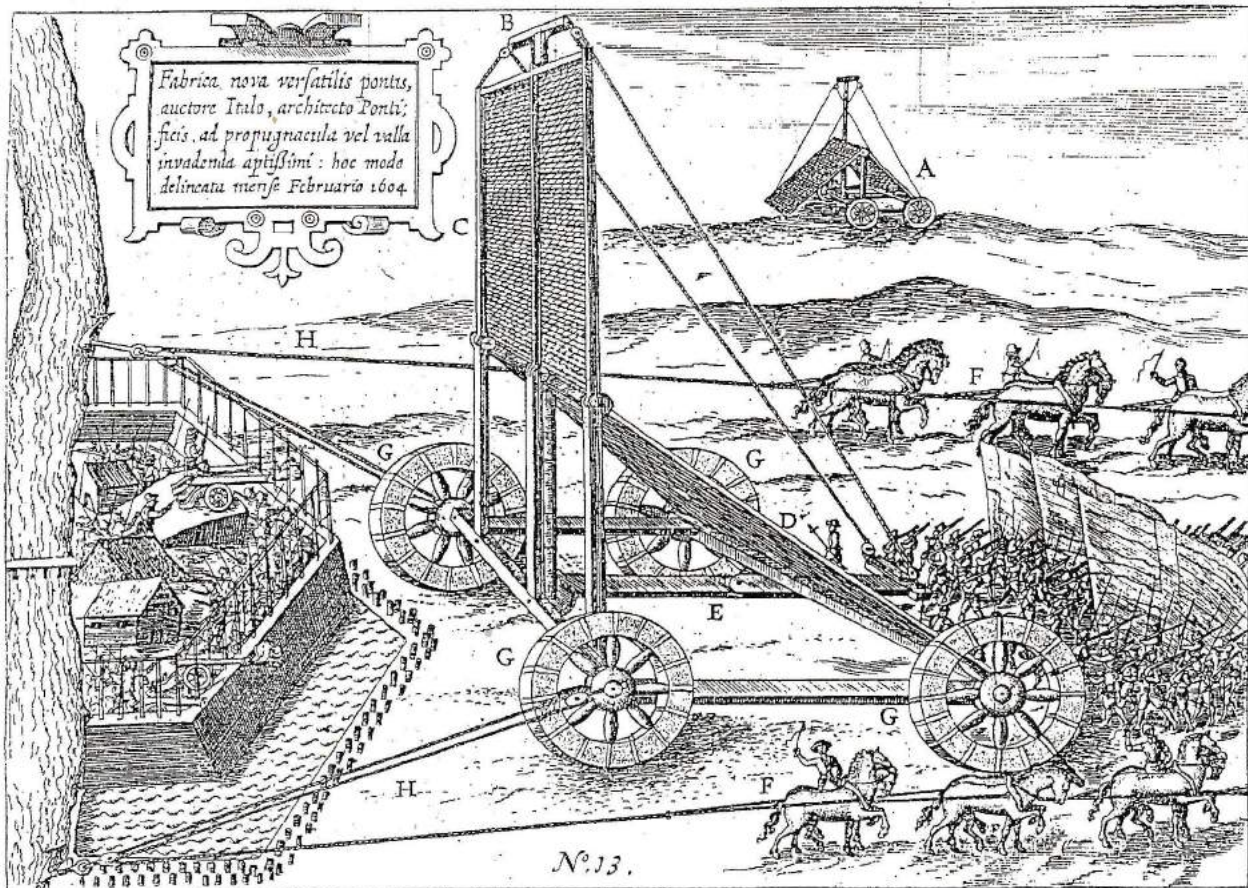
Leden van de oude adel als Oranje, Egmont, Hoorn, Montigny, waren meer geliefd dan Granvelle (raadgever van de koning en later eerste minister van Margaretha van Parma, nadien primaat kardinaal van Mechelen) die de richtlijnen van Madrid strikt opvolgde.

Een volgende feit dat aan de politieke horizon verscheen was de opkomst en de opmars van de Reformatie, door de Calvinisten en met de vlucht uit Frankrijk noordwaarts, van de Franse Hugenoten.

Zijn vader Keizer Karel had daarentegen reeds heel strenge maatregelen getroffen om die nieuwe pest in te dijken, namelijk de PLAKKATEN.

Philips zou, nog meer dan zijn vader, de repressie handhaven.

De opstand van 1566, de Beeldenstorm, zal een zeer harde repressie tot gevolg hebben.

Helaas zal er veel meer gebeuren dan een louter opvolging van vader op zoon.

Het Europa van Erasmus, zal plaatsruimen voor dat van Calvijn en Ignatius van Loyola.

Philips was er van overtuigd dat hij de ketterij, die zich in onze contreien kwam nestelen, moest bestrijden en dit ten allen prijze.

Hij beschouwde die ketterij niet alleen als een rebellie tegen God maar ook als een staatsbedreiging.

De missie van de edelen onder leiding van Egmont naar Spanje om de afschaffing van de plakaten te bepleiten, kwam van een kale reis terug.

Daarentegen had Margaretha van Parma er wel begrip voor.

Het kwam tot een confrontatie, nadat de lagere adelstand van het Eedverbond op 5.4.1565 tevergeefs bij de landvoogdes op de beleidswijziging inzake godsdienst had aangedrongen.

Het was ter gelegenheid van de aanbieding van dat smeekschrift dat ze de geuzennaam kregen.

Berlaymont sprak de bekende zin uit "Mais Madame ce ne sont que des gueux".

De Calvinisten kwamen naar buiten en in augustus 1566 gebeurde het onvermijdelijke: de Beeldenstorm.

Margaretha kwam nog tot een vergelijk met Egmont en Hoorn, op voorwaarde dat de hagenpreken zouden ophouden, maar alles kwam te laat en de repressie kon beginnen.

Het bewind van Alva duurde 6 jaren, maar Alva zal voor Nederlanden eeuwig in het geheugen geprent blijven.

De raad van beroerte (bloedraad) deed duizenden mensen terechtstellen, de vlucht uit Vlaanderen was op gang gebracht.

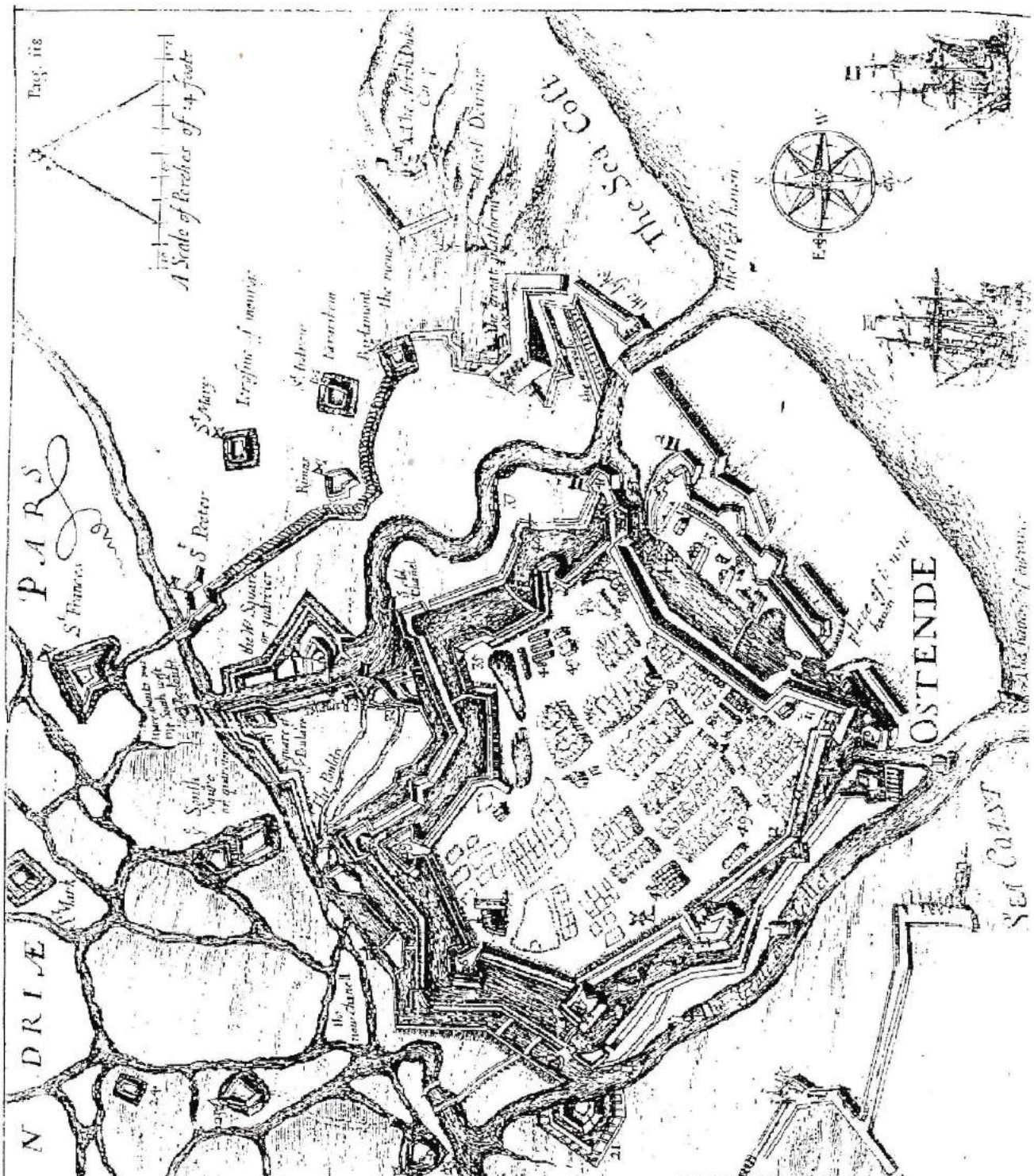
Egmont en Hoorn moesten het ontgelden. Ze werden op de grote markt van Brussel terechtgesteld.

De nieuwe belastingen, de 10e en 20 penning, een eenmalige belasting op kapitaal, werden nog aanvaard, maar een vaste jaarlijkse belasting op onroerende en roerende transacties was er teveel aan; dit betekende immers de dood van het economische leven.

In 1572 keerden de Watergeuzen het tij bij de verovering van Den Briel en Vlissingen, wat de eerste aanwijzing was dat de revolutie vaste voet kreeg in Holland en Zeeland.

A Scale of Paces of 44 feet

- 1 Sandhill, 2, Ellebray,
- 3 Schottsburgh, 4, Moer table,
- 5 Flamenburgh,
- 6 to North East Bulwarke,
- 7 North Bulwarke,
- 8 East Gate
- 9 Bulwarke of Pehell,
- 10 The Spanish Bulwarke,
- 11 a Gate and Bridge,
- 12 Entrance of the Ships into the town-ditch,
- 13 East Raveline,
- 14 Spanish halfe moone
- 15 Half moone of Slimmer,
- 16 a Blockhouse Fortien,
- 17 an half moone,
- 18 SE. Bulwarke & Ravelin,
- 19 SW. Bulwarke & Ravelin
- 20 Headout on ye angle of ye Powder
- 21 Flank moone of ye Powder,
- 22 The Darnie,
- 23 The Bridge into ye Taulder,
- 24 SW. Bulwarke & Ravelin
- 25 an old Boate Struck,
- 26 South West Gate,
- 27 West Bulwarke & Ravelin,
- 28 Fort-Elpac,
- 29 Helmort,
- 30 West-haven wth ye trencher
- 31 a Bridge into Sandhill,
- 32 The old Sluice,
- 33 a Bridge into ye old Towne,
- 34 Soldiers Lodgings,
- 35 Blinds to keep off Shot,

The Arch Duke's Camp

Alva streed verder, maar bleef in de noordelijke provincies steken, en vroeg, moegestreden, de ontheffing van zijn opdracht. Het was voor hem voorbij.

Voor de opvolgers van Alva, REQUESENS en DON JUAN kwamen de milderende pogingen te laat. De afschaffing van de bloedraad, nadien de Pacificatie van Gent na de bloedige Spaanse Furie, verbreedde de kloof tussen Noord en Zuid steeds verder, met als resultaat de Unie van Utrecht die volgde op de Unie van Atrecht en daardoor de feitelijke scheiding tussen Noord en Zuid.

De periode van 1580 tot 1589 betekende een lang verhaal van onlusten, verscheuring, oorlogen, onderlinge twisten, maar ook van geduldige en handige herovering van zuidelijke provincies onder Farnese, onder andere Doornik in 1583, Ieper en Brugge in 1584 en na de moord op Willem de Zwijger door Balthasar Gerards in 1584, de inname van Brussel en in 1585 de val van Antwerpen. Verder is Farnese, door externe oorzaken, niet geraakt.

Oostende als geuzenstad bleef overeind.

In 1588 hield Farnese troepen klaar op de Vlaamse Kust voor eventuele steun aan de armada voor de verovering van Engeland en bood hij hulp aan Hendrik IV bij het ontzetten van Parijs.

(De protestantse Hendrik bekeerde zich om koning van Frankrijk te kunnen worden: "Paris vaut bien une messe")

Toen in 1598 de Aartshertogen de Nederlanden kregen, was er weer hoop. Sedert Karel V waren zij de eerste soevereinen die in de

Nederlanden zouden verblijven. Brussel werd hun residentie.

Toch bleef de strijd met de ketters uit het Noorden aanhouden.

Tenslotte leverden Spinola en Nassau een bitsig duel om de herovering van Oostende in 1604, het laatste bolwerk, en met de verovering van Sluis in augustus 1604 door Nassau lag de definitieve grens van het toekomstige Zeeuws-Vlaanderen vast.

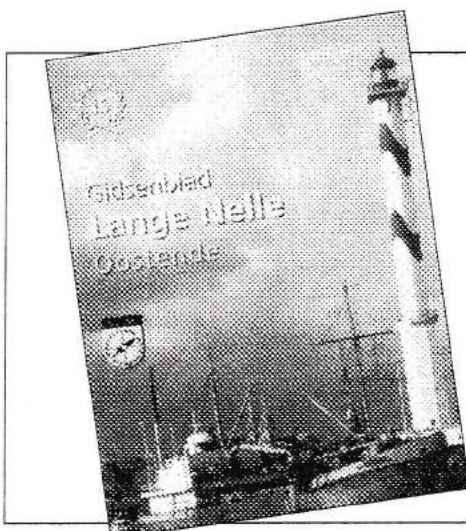
DEPOT
Vanhoutte
DRANKENHANDEL

Oostendelaan, 272 Middelkerke
059/ 31.15.15

DRINK-SHOP

Aartshertoginnestraat, 51 Oostende
Tel 059/ 70.49.89

Oostendse Steenweg, 131 Brugge
Tel 050/ 32.22.25

Publiciteitstarieven

Gidsenblad

"Lange Nelle"

1/1 A4-blad = € 75

1/2 A4-blad = € 50

1/4 A4-blad = € 25

Gegidst door Oostende (Eenmalige parodie)

“U zult me wel herkennen, ik draag een groen hoedje” had die wat leuke Oostendse gids gezegd nadat we met haar een afspraak gemaakt hadden nabij het Officieel Bureau van Toerisme, om ons doorheen Oostende te gidsen en aldus de Stad aan Zee beter te leren kennen. En ja, ze stond daar op de afgesproken plaats als een vrolijke schildwacht op ons te wachten en te verwelkomen. Dit evenwel zonder veel plichtplegingen, want ze had ons spoedig herkend en viel daarom onmiddellijk met de deur in huis.

“Dames en Heren, ik ben uw Oostendse gids en ik zal U Oostende van vroeger en nu laten zien, dit wellicht zoals u Oostende nog nooit hebt kunnen zien”. Ze deed twee stappen opzij en begon wat vervaarlijk met haar regenscherm te wijzen. “Kijk we staan hier op de hoek van twee belangrijke straten. De eerste is de Van Iseghemlaan. In vroegere jaren was hier een deel van de eerste Oostendse haven. Of dat juist is durf ik niet beweren want het is van vóór mijn tijd. Ik weet wel dat dit een drukke boulevard was waar destijds de tram reed en veel mooie bordelen waren. Daar waar die wolkenkrabber staat was vroeger de Koninklijke Schouwburg, maar die is al meer dan veertig jaar afgebroken. In diezelfde laan was destijds een mooie en succesvolle feestzaal, ‘in het Witte Paard’ genoemd, zoals er nu een in Blankenberge bestaat. Maar de Oostendse zaal is op de vooravond van Pasen van ik weet niet meer welk jaar volledig afgebrand. Oh ‘t is waar, ‘t was met Pasen 1974!

De tweede belangrijke straat is de Langestraat. Vroeger waren daar veel cinema’s. Die zijn allemaal weg, uitgenomen één, maar die heeft nu vijf zalen in één gebouw allemaal op een moderne manier samengebracht.

Verder in de Langestraat was er een soort Koninklijk Paleis alwaar de eerste koningin van België, namelijk Louise-Marie, gestorven is. Ge kunt het op een andere keer bezoeken, het kost maar 2 euro en er is heel veel te zien over Oostende. Om maar een paar dingen te zeggen: schepen achter glas en schepen geschilderd op glas. Heet dat geen iglometdezee? Veel materiaal om schepen te maken, vlaggen en olieverfschilderijen. Er is ook een oude armoedige woonkamer en een even armoedige slaapkamer met alles d’r op en d’r aan. Verder een visserscafeetje, veel maquettes, jullie verstaan dat woord wel, van de M.R.T., neen T.R.M. of is

het misschien R.M.T.? Nu ‘t komt op geen letter op aan, meen ik.

In dat gebouw zit dus het Museum van Folklore met ook veel oude documenten. Jullie moeten het zeker eens bezoeken. Ze noemen het ‘Museum van de Platte’ U vraagt wat De Platte is, mevrouw? Neen het is ‘De Platte’, dat is een zeevis. Maar in dat museum zijn geen vissen te zien, daarvoor moet u naar het aquarium gaan kijken dat langs de Visserskaai gelegen is.

In dat museum van ‘De Platte’ is er een Belgische Koningin gestorven. Ik meen dat het Koningin Louise-Marie was. Dat moet de vrouw van Koning Leopold I geweest zijn. Dus ‘t is al héél lang geleden.

Binnen in dat oud paleis kunt u van alles zien, maar u doet er best aan het zelf te bezoeken, want de toeristen vinden het ook interessant, want het behoort tot de Belgische en vooral tot de Oostendse geschiedenis.

Kom we stappen maar verder en oh ja ik vergat het bijna: in de Langestraat is er ook een Engelse kerk die nu en dan open is.

Kom we stappen verder. We komen nu aan het Marie-Joséplein, waar de trams van alle steden en dorpen van de Belgische kust rijden. Goed om te weten is dat Prinses MarieJosé in Oostende werd geboren.

Hier tegenover dat plein was vroeger een eerste theater dat afgebroken werd omdat Koning Leopold II een nieuwe wilde zien, Oostende waardig zegde hij, maar zoals ik reeds vertelde is die tweede ook al bijna veertig jaar afgebroken.

In dat bebloemd parkje staat een mooi borstbeeld vóór een heel mooi hekken. Ik geloof dat het voor een Nobelprijswinnaar geweest is die ook minister was. In ieder geval had hij een zuster die kunstschilderes was en ook een straatnaam in Oostende heeft.

Die brede straat leidt naar de grote markt en draagt de naam van Adolf Buyl. Dat was een politieker die een straatnaam kreeg als hij Oostende verliet voor Brussel. Komiek hé?

Kom we gaan een eindje verder. Voor ons ziet u bij het begin van het Leopoldpark een mooi rondborstig vrouwenbeeld in brons. Ze kreeg de naam op officiële wijze van ‘De Zee’, maar de Oostendenaars hebben haar van het begin af in 1954 ‘Dikke Mathille’ genoemd. Binnenkort wordt ze dus 50 jaar, wat mooi is voor een gezette dame. Ze heeft al veel tegengekomen, toen ze vroeger nabij het Kursaal op enkele

meters hoogte lag hebben ze haar eens willen ontvoeren. Studenten hebben haar daar eens een bustehouder bijgeschilderd, maar dat was niet meer heel natuurlijk, begrijpt U? Nu ligt ze hier midden haar vijfertje veel mooier.

Links van ons ziet U de Witte Nonnenstraat, genoemd naar een klooster dat al heel lang niet meer bestaat. Op de hoek ziet u een modern gebouw dat bestaat uit arduin, marmer en brons. Maar dat modern gebouw gezet volgens de plannen van een beroemde bouwmeester was het nieuwe Postgebouw. Nu doet het ook al geen dienst meer voor de post- en -telegraaf-diensten. Er is zelfs elders in de stad een nieuw verdelingscentrum voor de postbedeling gebouwd geworden in de wijk Hazegras, gekend voor de diensthuizen van de meisjes van plezier. Om te telefoneren moet je dit in een cel op straat vóór het postgebouw doen. Komiek hé?

Maar kijken we naar rechts. Dat is het Park van Leopold. Naast de vijvers was daar het eerste tennisveld van Oostende en ginds bovenop dat heuveltje had je de Trinkhall, waar men bronwater kon drinken en baden nemen. Maar dat paviljoen heeft men ook afgebroken. Ja Oostende zou naar het schijnt een medaille gekregen hebben voor moedige oorlogsstad en nadien is de afbraak verder gegaan.

Op dat heuveltje staan er nu een paar zitbanken voor studenten en boterhamtoeristen.

Aan de rand van het park stond in een tamelijke duistere weg onder een afdak met stro een klein motorbootje. Dat scheepje gebruikte de ontdekkingsreiziger Stanley om Congo langs de Congostroom beter te verkennen. Dit was in opdracht van Leopold II. Maar ze hebben dat eens met een zeemachtschip weer naar Congo gestuurd om het aan de jonge Congolezen te tonen. Het is nooit meer teruggekeerd. Ofwel heeft de Belgische Zeemacht het vergeten, ofwel hebben de Congolezen het als hun eigendom beschouwd. Het kan zijn dat de jonge Congolezen het in brand gestoken hebben omdat het teveel aan het kolonisatietijdperk deed denken. Dat scheepje droeg de mooie naam van AIA. Dus het is zoals van zoveel dingen te Oostende: AIAIAH we zijn het kwijt!

Komaan mensen, we gaan weer wat verder. Recht voor u ziet u het Canadaplein. Daar stond vroeger de eerste Gasfabriek van Oostende, maar het is lang geleden afgebroken en ze hebben er een gerechtsgebouw in de plaats gezet, dat onder de Tweede Wereldoorlog ook dienst deed als Stadhuis, want het Stadhuis was door de Duitsers in 1940 gebombardeerd en afgebrand.

Dit plein noemen sommigen het Gerechtsplein, maar ze vergissen zich, want dat plein ligt een eind buiten het centrum en dit plein heet het

Canadaplein omdat de Canadese soldaten in september van 1944 Oostende kwamen verlossen van de Duitse bezetter die voor de tweede keer zijn matten in 26 jaar mocht oprollen.

Voor ons zien we brede auto-en trambanen die zijn aangelegd op het vroegere derde Handelsdok, alwaar ook een zevental scheepswerven waren. Die zijn verdwenen als ze dat opgevuld hebben met de vele puinhopen van de gebombardeerde huizen die Oostende rijk was.

Op al dat vuil en gruis hebben ze naast die baan ook maar het vierde Stadhuis gebouwd, dat nu ook al met de vele verbouwingen van binnen er als een oud-stadhuis uit ziet. In het afgebrande stadhuis aan het Wapenplein ging ook het Museum voor Schone Kunsten in de vlammen op. Daar zijn ook schilderijen van James Ensor verbrand. Ik meen dat u allen nog van die kunstenaar gehoord hebt. 't Was een rare man hoor. Als hij goesting had om iemands portret te schilderen, dan schilderde hij maskers, stoute, leuke, vuile, enfin van alle soorten die in de winkel beneden zijn atelier verkocht werden. Nu is het een museum dat u zeker ook moet bezoeken.

Oh ja, in het Stadhuis brandde ook het politie-bureau af. Sommigen hadden geluk dat hun proces-verbaal mee de vlammen was ingegaan.

Spijtig was het voor de Stadsbibliotheek die heel wat oude boeken en archieven had. Ook werd dit gebouw door de brandbommen vernield, maar de mooie muziekkiosk bleef gelukkig bestaan. Nu ja, de Duitsers houden van muziek, zeggen ze!

Wat ben ik aan 't vertellen. We staan hier aan 't Stadhuis en ik vertel weer van de Grote Markt. Let er maar niet te veel op!

Kijk ginder wat verder naar die mooie ronde bakstenen toren. Het is de oude watertoren die niet meer gebruikt wordt. Er is een andere en veel grotere gebouwd geworden, waar ook de televisiedistributie, o wat een woord, in ondergebracht werd.

Kom we stappen nu verder langs het Tweede Handelsdok dat vol ligt met jachten en andere pleziervaartuigen, maar waar geen koopvaardij-schepen meer komen. Wel ligt er onze beroemde Mercator, een opleidingsschip dat met jongens van de Zeevaartschool uit Antwerpen de wereldzeeën 'bevaarde'. Het wordt heel veel bezocht. U kunt dat misschien ook eens doen als u tenminste nog tijd over hebt.

Aan de overzijde van het dok zien we een warenhuis en grote flatgebouwen. Daar stond het station van Oostende-stad, maar die is zoals het 'marchandisestation' dat meer naar rechts lag, ook afgebroken geworden.

De brug die u voor u ziet is de Kapellebrug, Als je die kunt oversteken, want die staat heel dikwijls omhoog omdat al de plezierjachtjes die

binnen- en buitenvaren langsdaar door moeten komen, dan komen we aan de wijk Hazegras. Daar was vroeger het garnizoen van Oostende gelegen. Later was er de zeemachtskazerne, maar er zijn daar bijna geen matrozen meer sinds men de dienstplicht afgeschaft heeft en al die jonkheden die vroeger hun legerdienst aan 19 of 20 jaar deden, nu 's nachts laat langs de straat dwalen. Ja, dat is jammer hé?

Op die wijk stond vroeger ook een mooi kerkje. De parochiekerk hebben ze onlangs ook maar afgebroken tot spijt van vele oude Oostendenaars. De haan van de toren is nu te zien op de binnenkoer van het Museum van 'De Plate'. 't Schijnt dat ze nu op het Hazegras een kapel gaan bouwen, maar ja, tegen een cafeetje zeggen ze ook vlug een kapelletje.

Er zijn in dat kwartier, wellicht omdat het dicht bij de kazerne lag, een paar straten met huizen met vrouwen die mannen plezier willen doen. U begrijpt me wel, hé? Ze noemen dat gedoogstraten of een gedoogkwartier.

Verder hebt u een rustig park met vijvers. Vroeger was daar ook een voetbalterrein van V. G. Oostende. Daardoor waren er op het Hazegras vroeger niet minder dan 7 supporterclubs van V. G. O. En, 's zondags als de eerste ploeg gewonnen had, hingen aan al die herbergen de rood-gele vlaggen feestelijk uit. 't Schijnt dat dit een mooie tijd was voor het Hazegras.

Achter ons ligt de drukke Kapellestraat, de drukste straat van Oostende, waar men op sommige momenten zoals in een Chinese winkelstraat bijna moeilijk doorgeraakt. In het begin van die straat was er een cinema, de 'Cameo' en omdat het niet ver van de kazerne lag kwamen daar 's avonds veel soldaten naar de films kijken. Zo ging die door als een soldatencinema, maar dit is al heel lang geleden, want er was daar zelfs een boekhandel in gekomen maar die is ook al verhuisd naar een andere plaats in de Kapellestraat. Het is een feit dat te Oostende, ge moogt uw rug niet draaien of er staat een nieuw gebouw of ten minste een andere handelszaak. Zo heeft de Kapellestraat maar één of twee woonhuizen meer, de rest zijn bankinstellingen of winkels. Een zekere Van Passen, een auteur van tussen de twee wereldoorlogen, schreef dat de Kapellestraat gelijk een Chinese handelsstraat was met al die vaandels en winkeltjes. Wat zou hij nu zeggen mocht hij nog leven?

Vooruit, we gaan nu maar langs de Vindictivelaan verder naar de Visserskaai. Twee zijstraten verder waar we nu komen stond vroeger de zeevaartschool en de loodsendienst. Het was een zeer mooi gebouw met een uitkijktoren waarop de studenten de hemel konden zien en de sterrenbeelden, met vooral de Poolster, konden meten, want ze moesten dat goed weten om

hun weg later op zee niet te verliezen. Men had vóór 1940 reeds een nieuwe zeevaartschool gebouwd meer naar de achterhaven, maar die gebruikt men ook niet meer. Zij die later zeeofficier willen worden, moeten nu naar de school in Antwerpen gaan. Ook meisjes kunnen naar de Zeevaartschool en gaan er studeren.

Vóór we juist aan de Visserskaai komen zien we links het Sint-Petrus en Paulusplein. Daar stond vroeger het monument voor de gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog. Dat hebben ze

enkele jaren geleden in stukken gezaagd en een deel wat verder langs de Grote Kerk, die je daar ziet, neergezet. Er bovenop stond er ook een bronzen beeld van een soldaat die met een vrede-stak uit de IJzerloopgrachten staft. Maar die hebben ze weggenomen omdat die te veel aan de overwinnaars deed denken en dat mocht niet. Nu staat hij, nog altijd zegevierend, op de binnenkoer van het museum van 'De Plate' in de Langestraat. Daar staat hij veilig zegt men, vooral voor hen die geen respect voor de Belgische oudstrijders hebben.

De mooie kerk die u ziet verving de oude kerk die in 1896 afbrandde. Maar geen nood, naar het schijnt lagen de plannen voor een nieuwe hoofdkerk reeds lang klaar. En dit is mogelijk, want in minder dan tien jaar was de kerk klaar,

met uitzondering van de twee torens. Men zegt dat die wat doen denken aan de Dom van Keulen! Wat denkt u er van?

Kijk nu gaan we langs de visserskaai. Rond 1900 waren dat allemaal café's en nu bijna uitsluitend restaurants. Ge kunt er zeer goed eten en in sommige zo duur betalen als in Brussel of Parijs.

In het dok lagen er vroeger tientallen en tientallen vissersschepen, nu nog enkele. De zeevisserij verkwijnt jammer voor Oostende.

Vroeger stond daar ook een vismijn. De Oostendenaars noemden dit 'de Cierk' wegens haar cirkelvormige constructie. In 1934 hebben ze aan de overzijde van de havengeul een nieuwe gebouwd. Dat werd de glorie tijd voor Oostende en zijn viscommercie. Toen reden er speciale vistreinen die de vis in koelwagens naar het hinterland vervoerden. Doch ook de vishandel is minder geworden door het leegvissen van de zeeën, ook wegens de grote concurrentie met buitenlandse vissershavens, maar och, we mogen het toch niet helemaal onderschatten. Er wordt nog altijd veel vis verkocht en gegeten natuurlijk.

Wat verder zien we een gebouw met een aquarium. Het werd enkele jaren geleden in gebruik genomen door een sympathieke vereniging. De toeristen, maar ook de Oostendenaars, kunnen

er de vis leren kennen. Ge moet het zeker eens bezoeken: er is veel te zien!

Zo komen we aan 'De Trap', een arduinen trap waarlangs de Oostendse kustvissers hun pladijsjes, tongen, garnalen en soms nog een andere vissoort naar boven brengen om die dan in de garnaalmijn te verkopen. De meestal nachtelijke vangst wordt dan door hun vrouw of een ander familielid aan hen die een vers visje willen eten aan de man gebracht.

Langs de Visserskaai woonden vroeger honderden vissersfamilies. Nu zijn die gebouwen meestal ingenomen door restaurants en frituren. Maar dat begint ook te minderen. Er komen zich daar nu ook al 'shops' vestigen. Ja, het moet tegenwoordig Engels of Amerikaans zijn of het is niet meer goed. Destijds waren er ook veel Franse benamingen voor die handelshuizen. Maar dan werd het "In Vlaanderen Vlaams" om zo over te gaan "In Vlaanderen Engels"! Zo heeft het sappig Oostends dialect zware klappen gekregen en veel vinden dat spijtig. Gelukkig heeft een Oostendenaar, met name Roland Desnerck, een Oostends Woordenboek geschreven dat na het verschijnen al onmiddellijk veel succes heeft gehad en door velen nog geregeld geraadpleegd wordt. Het is een kanjer van een boek."

(Wordt vervolgd)

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE

Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.

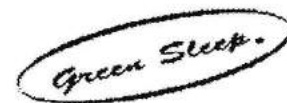
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

***De Natuurlijkste
zaak van de kust!***

**GREEN
SLEEP**

**100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT**
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

Frederic Lemmens, oud-piloot bij Sabena, vertelt...

Ik ben geboren te Lombardsyde op 11.02.1933, dus Waterman en wel een overtuigde Waterman. het karakter van een waterman is stabiel, avontuurlijk en graag alles meemaken.

Ik heb negen zusters, acht zusters op één rij achter elkaar, de zevende kreeg Koningin Elisabeth als meter en bij de achtste was het Koningin Astrid. Dan, na een paar jaar wachten, pa wilde natuurlijk een jongen, kwam er een zoon op de wereld en dat was ik. Hij heeft het toen nog een keer geprobeerd, maar het was

Rik, 3 jaar oud

weer een meisje. De grote zusters speelden natuurlijk een beetje baas over mij. Maar ik heb feitelijk nooit een broer gemist. Mijn jongste zuster is gestorven, de anderen leven gelukkig nog allemaal. Ze zijn nu tussen de 91 en 78 jaar oud. De meeste wonen nog in Oostende.

Mijn moeder heette Gabriella Minne, geboren te Nieuwpoort in 1891. Ze kwam uit een kunstenaarsfamilie, want er zijn Minnes die dichter zijn of beeldhouwer zijn. Mijn vader, Eduard, is geboren in Vlissingen in 1886.

Van Lombardsyde zijn we in Oostende komen wonen in de Zwaluwstraat. Mijn vader was bankbediende in Nieuwpoort. Hij leerde mama kennen in het jaar 1910. Ze zijn dan getrouwd en rond de jaren dertig heeft hij een heel groot accident gehad, hij was

Met vader voor het ouderlijk huis te Westende, 1935

half verlamd. Ze zijn toen naar Westende verhuisd en hebben daar een hotel/pension opengehouden. "Hotel Marina", op de hoek van de Distellaan en de Portiekenlaan in het hartje van "Westende-Bing".

Ons hotel/pension/restaurant was een familiebedrijf zonder personeel. De dochters hielpen overal mee, de keuken, de kamers, opdienen, enzovoort. We hadden 10 kamers. We waren alleen open tijdens het seizoen, want in de jaren '40 en '50 bestond er nog geen toerisme buiten het seizoen. In september was het "valiezenkoers" en dan was het gedaan. Met Pasen gingen we terug open. De gasten kwamen meestal uit Brussel, ook veel met kinderen. Voor ontbijt was het voor ieder 3 pistolets met boter, gemaakt in een houten vormpje, koffie, maar geen confituur. Mijn moeder kookte, ze deed feitelijk alles. Ze ging om middernacht slapen en stond heel vroeg op. Ze heeft zich feitelijk doodgewerkt. In ons restaurant stond de radio en ook een platenspeler, er werd daar lichte muziek op gespeeld. We hadden ook een telefoon, één van de allereerste in Westende. Ook een auto bezaten wij, een Renault die je nog

met een "krikke" moest starten. Wanneer ik thuis was, moest ik heel veel schotels en ook de "Monte Plat" bedienen, een soort kleine lift, die de maaltijden vanuit de kelder, waar gekookt werd, naar boven transporteerde. Ik stond dus boven en moest dan bijvoorbeeld naar beneden roepen: "Nog drie diners!" of "Nog twee kof-

Rik, papa, mama met zus Micheline, de jongste (1940/41)

fies!" en dan werd de "Monte Plat" naar boven getrokken met de rechterhand door middel van een dikke koord, de linkerhand bediende een dunnere koord, de "rem" ofte de "fring".

Tot aan mijn zeven jaar woonden we in Lombarsyde/Westende. Toen de oorlog uitbrak, hadden papa en mama schrik dat al die grote dochters zouden lastig gevallen worden door de

Duitsers, en we werden allemaal naar Lichtervelde bij familie gestuurd. Mijn zusters waren toen al 22 – 20 jaar en ik was 7 jaar oud. We hadden daar een huisje gehuurd. In die tijd hadden we niet zo heel veel contact met de ouders, want zij bleven in Westende in het "Sperrgebiet", konden het huis natuurlijk niet alleen laten en hadden een speciale pas nodig om het "Sperrgebiet" te kunnen verlaten.

Vóór de oorlog ging ik in Nieuwpoort naar school. Tijdens de oorlog natuurlijk in Lichtervelde. In het begin was het moeilijk voor mij, ook omdat mijn zusters mij meisjesschorten gaven, en zo moest ik naar school en al die boerenjongens begonnen mij te pesten. Dit heeft maar een paar weken geduurd en dan ben ik erin gevlogen, erop geklopt en het was gedaan. Maar 't was te verstaan, die jongens hadden zoiets nog nooit

12 jaar, plechtige communie, de auto centraal!

gezien en dan komt er één van de kust, van de zee, die hadden ze ook nog nooit gezien.

Na Lichtervelde, dus na de oorlog ben ik in Oostende naar het College geweest, daar heb ik heel mijn school uitgedaan. Ik heb daar heel goede herinneringen aan, ik was daar op internaat, en daar was ik één van de boertjes, omdat ik van de buiten kwam. De kamers van het internaat van het College waren boven aan de achterkant van de grote, vierkante koer. Ik ging maar iedere twee maanden naar huis. De zon-

dag gingen we met z'n allen die in het internaat waren wandelen, op het strand voetbal spelen enz.. De zondag natuurlijk drie keer naar de mis: om zeven uur, nadien de hoogmis en later het lof. Al met al was de tijd in het College een schone tijd. Tot mijn 18 jaar ben ik nooit naar de cinema geweest, het was strikt verboden. In het College mochten we niet met meisjes spreken en niet naar de cinema gaan. Tijdens de vakantie ging ik wel veel naar het strand. Daar in zee heb ik leren zwemmen, aan mijn eigen zoals ze zeggen. In het College was er geen zwemles. Later gingen we wel veel zwemmen in de Thermen, in het badenpaleis, met boven de zwemkom de "kabientjes". Ik herinner me nog het Ostend-Thermal-water, ik heb ervan gedronken, maar het smaakte slecht.

Iedere klas bij ons op school had zijn eigen bibliotheek en natuurlijk alleen maar met de boeken die veroorloofd waren. Als kind heb ik nogal veel gelezen. We hadden ook verplichte literatuur op school, we moesten dan ook een korte inhoud geven.

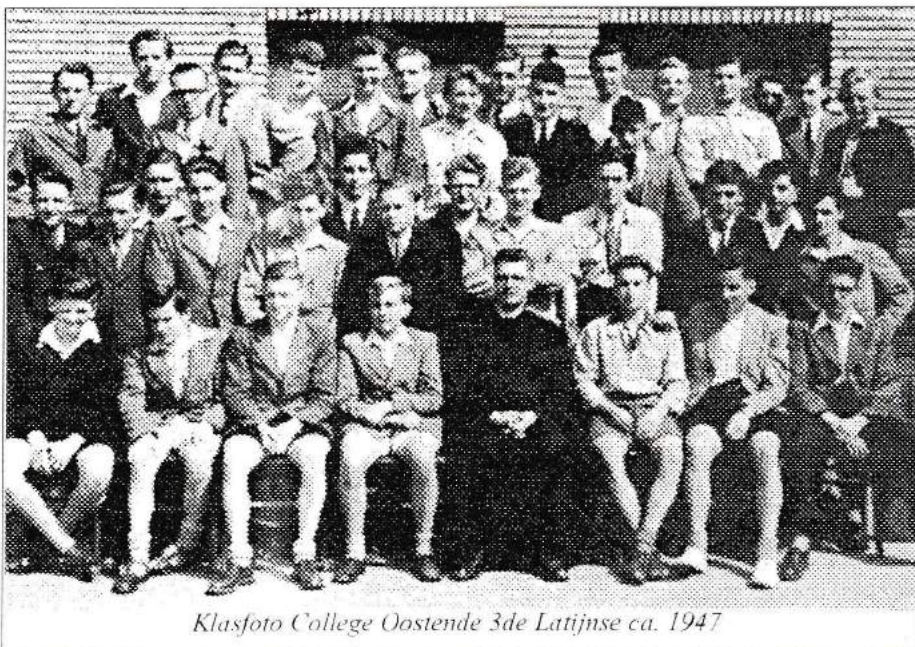
Tijdens de zeewijding gingen we mee met de fanfare. Ik was lid van de fanfare, ik speelde eerst saxofoon, maar dat was nogal ingewikkeld en ik had ook geen muzikaal oor, zei de muziekleraar. Op mijn zestiende ben ik dan ook omgeschoold naar de "Bombardon". Slechts twee noten: sol-do... sol-do, zo het ganse stuk door.

De laatste schooljaren werd er onder ons gesproken van: "Wat ga je doen later?" De één zei dokter, de ander advocaat, de andere pastoor (we hadden zeven kandidaat-pastors in onze klas). Ik wist al lang dat ik naar de zeevaart wilde.

Alles wat met de zee te maken had, behoorde tot mijn hobby: bootjes, de zee, gaan zwemmen, het strand, ook ging ik vissen met een

sleepnet, een klein kruisnetje van ongeveer 2 meter, af en toe heb ik toch een "poosje" garnalen gevangen.

Na mijn collegejaren begon ik op de zeevaartschool in Antwerpen, in een "bedorven stad", ik met mijn onschuldig ziel-tje. Ik had nog nooit gekust, ik had eigenlijk nog nooit een meisje goed gezien en ik kwam in een stad terecht, waar er van alles gebeurde en alles te koop en te keur was. In Antwerpen heb ik de volledige zeevaartschool gedaan, ook de Mercator

Klasfoto College Oostende 3de Latijnse ca. 1947

*Fort Lauderdale, Florida,
1953, Rik links*

in 1951 één jaar. Onze eerste reis met de Mercator was tot in Dakar, toen was de commandant Vande Zande en de kapitein was een gekende Oostendenaar: Roger Ghys.

Als jonge gast heb ik nooit gerookt, maar van zodra de zeevaartschool voorbij was, moesten we op stage op de cargoboten

gaan, samen met een vriend Devos uit Oostende. Ze lachten altijd met ons, want samen waren we "Devos-Lemmens", van de mayonaise en mosterd. Devos rookte en van hem heb ik dus mijn eerste sigaret gekregen. Ik heb gerookt tot aan mijn veertig jaar, ik ben dan van de één op de andere dag gestopt, want ik vond het "ambetant". Ik was nogal beweeglijk, ik was veel met de boot weg. (In 1958 kocht ik mijn eerste boot, een tot zeilschuit omgebouwde houten reddingsboot van een meter of tien. Die boot werd in de jaren zestig verkocht aan Bert Struys van de televisie en werd nog een vedette onder de naam van de "Zanzibar"). Later begon ik met het vliegen en dit standvastig op zoek zijn naar mijn sigaretten was hinderlijk, toen stopte ik ermee.

In 1958, ik was sinds 1955 getrouwd met een Antwerpse dame, zocht Sabena navigators, deze mannen doen dus hetzelfde zoals de stuurmannen aan boord, dus de positie bepalen. Ik stuurde mijn sollicitatie in het goed Vlaams,

*Burgerlijke luchtvaartschool in Grimbergen
(1960). Boven vlnr: Yvan Delmotte, Erik
Lemmens, Henry Dewolf, René Mairesse,
Raymond Valcke. Hurkend: Christian
Delchevallerie*

maar werd verzocht dit nogmaals in het Frans op te sturen. Twee weken nadien kreeg ik bericht dat ik mocht beginnen als navigator. Maar na de wereldtentoonstelling gaf Sabena zich rekenschap dat alles zo vlug veranderde op gebied van techniek en ze wisten dat ze later de navigators niet meer nodig zouden hebben, want er zouden automatische navigatiesystemen komen. De navigators die 10 jaar ouder waren dan ik hebben ze behouden, maar al de jongere kregen de kans om naar de luchtvaartschool te gaan. We moesten onze opleiding zelf betalen, Sabena betaalde ons verder een klein loontje. Wanneer je slaagde, moest je de ganse som terugbetalen, slaagde je niet, namen ze je weer terug als navigator.

Ik werkte drie jaar als navigator, deed dan de burgerlijke luchtvaartschool "École d'Aviation Civile" (EAC). Die opleiding duurde 2 volle jaren.

In het begin is men piloot, men vliegt samen als copiloot met de commandant. De duur om commandant te worden is heel flexibel, want het hangt ervan af, of ze nieuwe nodig hebben. Wanneer er dus heel veel commandanten weg waren, werd je dus heel vlug chefpiloot. Maar ik ben erbij gekomen, toen al die kaders nog jong waren, ik ben dus 16 jaar 2de piloot geweest. De verschillende tijdstippen en uren om te werken, tegen de biologische klok in, waren wel niet gemakkelijk. De jetlag was heel hard. Zelfs nu, na 17 jaar pensioen, is mijn slaap nog altijd ontregeld. Ik kan op de onmogelijkste tijden in slaap vallen en ook 's nachts

*Foto Boeing 707 op het eiland SAL/Azoren,
2de piloot in 1970*

ben ik soms 2 tot 3 uur wakker. In 1960 zat ik in de pilotenschool en toen werd Kongo onafhankelijk. In juli-augustus hebben ze ons van de school weggetrokken om terug als navigator die vluchten met de mensen uit de Kongo uit te voeren. Er was toen daar in die tijd een heel grote paniek op alle gebied. De mensen die toen vluchten hadden bijna niets mee, er waren er zelfs op blote voeten. Maar ik denk wel dat de

missiezusters en de pastors zo lang mogelijk gebleven zijn, de situaties waren ook verschillend. Wie helemaal in de brousse zat kon niet weg. Wijzelf hadden daar bijna geen zicht op, we vlogen letterlijk dag en nacht. 't Was landen, opstijgen, een beetje slapen aan boord als we konden, en weer verder. Dit alles heeft 2 maanden geduurd. Later waren er dan weer verschillende opstanden, Katanga met Tchombé scheurde zich af, Tchombé werd vermoord. Dan was er die hele affaire met Lumumba, die heb ik ook meegemaakt. Ik heb zelfs Lumumba vervoerd, de handen gebonden op de rug, maar ik herinner mij niet meer van waar naar waar. Ook hebben we goud vervoerd van de bank van Kongo, tonnen. Een ton goud is niet groot, dit is maar bijvoorbeeld de helft van de grootte van een tafel. Goudstaven zijn toch tamelijk zwaar.

Eens stonden we klaar om op te stijgen van Leopoldstad naar Brussel. Aan boord geen passagiers, maar wel zeven ton goud voor de Nationale Bank. Wij, de vijf bemanningsleden (twee piloten, een navigator, een radio-telegrafist en een boord-mecanicien), keken elkaar aan en maakten grapjes: "Hebben we genoeg benzine om van Leo naar Rio de Janeiro te vliegen ???". De spanning was om te snijden. Maar tenslotte zijn we toch maar braaf vertrokken... naar Brussel.

Door het vele vliegen heb ik natuurlijk veel van de wereld gezien, maar mijn favoriet land is Amerika. Ieder jaar gaan mijn echtgenote, Marie-Rose Dexters (ik ben sedert 25 jaar voor de tweede keer getrouwd) en ik er naartoe. Marie-Rose was hostess bij Sobelair.

Een vlucht naar Amerika duurt met tegenwind ongeveer zeven uur en terug ongeveer 5 tot 6 uur. Vroeger met de propellervliegtuigen was dit 12 uur, ze konden dit niet doen in één trek, er was een tussenlanding in Shannon, Ierland. Onze rustpauze was 22 uur, je vloog Brussel-New York, 22 uur pauze en dan terug.

Zelden heb ik passagiers meegemaakt die paniekerig waren. De mensen die ziek zijn worden natuurlijk dadelijk aan boord geholpen, er wordt gevraagd of er een dokter of verpleegster aan boord is, bijvoorbeeld op 300 passagiers is er meestal één van die mensen ertussen.

Bij noodgevallen wordt de eerste beste luchthaven aangevlogen. Er mag officieel niemand sterven in een vliegtuig, wel nadien in een ambulance. Wanneer er een lijk in een vrachtwagen wordt getransporteerd is deze normale vracht. De lichamen moeten wel in speciale loden kisten vervoerd worden. Een kind dat in een Amerikaans vliegtuig geboren wordt, is Amerikaans, want dit is Amerikaans grondgebied. Op een Belgisch vliegtuig bevindt men zich dus op Belgisch grondgebied. We hadden een geval dat

een Kongolees meisje geboren werd in een vliegtuig van Sabena en ze is aanvaard als Belgische. Maar bij sommige nationaliteiten krijgt het kind alleen maar de nationaliteit van vader of moeder.

Wat er in ons beroep ook belangrijk is: de twee piloten mogen nooit dezelfde maaltijd eten, opdat ze niet, door het eventueel bedorven eten, zouden ziekelijk en misselijk worden. Dit is alleen maar van kracht voor warme maaltijden. Op die maaltijden staan er etiketten op in groen, blauw, rood of zwart en dus mogen de piloten nooit een maaltijd van dezelfde kleur eten. Ook bij een eventuele hartaanval van de commandant is de copiloot altijd bekwaam om zelf te landen, maar ik heb in mijn gehele carrière nooit gehoord dat dit gebeurd is.

In Sabena was de hoofdtal meestal Frans tot de allerlaatste jaren. SABENA: Société Anonime Belge de l'Exploitation de la Navigation Aérienne. De Vlamingen werden niet gediscrimineerd, maar ze werden wel nogal dikwijls belachelijk gemaakt als "de boertjes" en in een groep met tien mensen, negen Vlamingen en één Waal, werd er Frans gesproken. De Francofonen deden meestal nooit de moeite om Vlaams te spreken, maar het is zo dat ik al 17 jaar weg ben en bij de mensen van Sobelair zag ik wel dat er daar verandering in kwam. In het begin van Sabena mocht het boordpersoneel niet getrouwd zijn en er was ook een limiet voor de ouderdom. Vroeger mochten ze maar vliegen tot hun 40 jaar en nu mag dat tot hun zestigste.

Iedere zes maanden moet het personeel naar de dokter voor controle alsook een controle ondergaan voor hun capaciteiten. Ook ieder half jaar, onverwacht, komt er een controle-inspecteur tijdens de vluchten, zonder dat we dit voordien weten, natuurlijk.

Vroeger hadden we op de vliegtuigen eerste klas, business class, economy class, enz. . Nu is dat gedaan, de eerste klas valt weg. De zetel in een business class op een vliegtuig neemt meer dan dubbel zoveel plaats in dan een gewone zitplaats, maar het kost ook drie tot vier keer zoveel. Ze kregen vroeger ook een héél andere service, ander eten, altijd een glas champagne bij het vertrek,

*Foto in Spanje, Calpe,
Happy retired
(pensionista), ca. 1993*

soms kaviaar, soms foie gras, en héél belangrijk, de mogelijkheid om goed te kunnen slapen. Dit is wel interessant voor langeafstandsvluchten.

Een paar jaar voor mijn pensionering vloog ik veel op Spanje, en ik vond dit een mooi land. Marie-Rose had daar vrienden, dit was in de jaren '60; die hadden zich gevestigd in Calpe. Daar was er een grote oud-koloniale urbanisatie. Ik ben daar op bezoek geweest en dit stond me heel erg aan. Toen ik 50 was, hebben we in Calpe een appartement gekocht op de zeedijk. In 1986 werd ik gepensioneerd en dit appartementje was te klein. We kochten grond in het binnenland en hebben dan daarop een huis gebouwd. Het was een groot stuk land met een oude "finca" erop, helemaal vervallen. Onze bedoeling was eerst om het te restaureren, maar de ondernemer was er niet voor te vinden en wilde natuurlijk het liefst nieuw bouwen. Die heeft ons dan overtuigd om naast de finca een

Grote vangst! (1998)

nieuw huis te zetten. Maar 3 jaar geleden hebben we die finca toch helemaal gerenoveerd en die is nu prachtig geworden met een uniek zicht op zee.

De buurt waar we wonen is internationaal, er wonen heel veel Engelsen, Duitsers, één of twee Belgen en Zweden. Heel w e i n i g Spanjaarden, die verkopen

vooral hun gronden aan buitenlanders, die daar redelijk veel voor betalen. Vroeger kreeg men die stukken voor een appel en een ei, de man waarvan we onze grond kochten had zelf voordien, in 1968, één peseta per vierkante meter betaald. De grondstukken zijn verschillend, er zijn erbij van 1000 m², maar wij hebben nog een stuk aan de buitenkant van de urbanisatie, landelijk gelegen, ons stuk is heel groot, maar we mogen niet verkavelen.

Kerstmis in Spanje is plezant: met Kerstmis kun je 's middags of 's avonds buiten eten, we hebben meestal 20 graden rond die tijd. We verlangen feitelijk niet naar sneeuw en ijs, maar na de hete zomer moet ik regen en koelte voelen. Dan is het de beste tijd om naar Oostende te komen: te gaan wandelen met een oktoberstorm

als het kan, dan waait en regent het en dat vind ik heerlijk. Het kan dan niet slecht genoeg zijn. En dan op het staketsel of zoals de oude vissers: achter een hoek van de straat kijken naar de zee. De Middellandse Zee is heel anders, geen eb en vloed, alleen maar ongeveer 20 cm verschil, maar ze is ook een valse zee, je kunt in een héél korte tijd vliegende storm krijgen. Dat is een soort mistral, de levante, maar het is dan even rap weer gedaan.

In al de jaren dat ik in Spanje woon hebben we één keer sneeuw gehad, niet in Calpe, wel in Benissa, op 10 km van hier, 't was wel spectaculair.

Op zekere dag kregen we bezoek van Amerikaanse vrienden die met de fiets op pelgrimstocht gingen (750 km van Roncesvalles in de Pyreneeën naar Santiago). We kregen van hen bericht en ik vond dat fantastisch. Ik wilde dit ook doen, maar ik kan niet zo lang op de fiets zitten en ik besloot dit te voet te doen. In 1998, de 24e maart, ben ik te voet helemaal alleen door Spanje naar Santiago de Compostella getrokken, 35 dagen. Ik had 30 dagen regen, 4 dagen sneeuw en 1 dag zon. Maar alles viel zodanig goed mee, dat ik verleden jaar dat alles nog eens overgedaan heb. Het schone van een pelgrimstocht is dat je jezelf dwingt, je moet erdoor, dus ik vertrok in Calpe in het Zuidoosten van Spanje en ik kwam aan in Santiago in het Noordwesten, dit is 1250 km en dit in 60 dagen. Mijn goede stapschoenen waren natuurlijk tot op de draad versleten. Terug gekeerd ben ik met het vliegtuig. Ik ben in die tijd geen kilo vermagerd, je hebt zodanig veel energie nodig om dit te doen, ik had altijd honger! Je moet veel eten, chocolade, frisdrank, enz. en dit compenseert natuurlijk. Ik had tussen 7 tot 8 kilo bagage mee: slaapzak, rugzak en een klein noodtentje. Onderweg kun je overal slapen, in kloosters, zelfs in een slachthuis of onder een boom. Maar meestal in een klein hotel, een hostel. Op de klassieke pelgrimsweg door de Pyreneeën leer je veel mensen kennen, maar vanuit Calpe heb ik praktisch niemand ontmoet die daar ook naartoe ging. Ik plan nu weer een pelgrimstocht volgend jaar naar Rome.

Ik vind het zalig, je hebt geen zorgen, het landschap is prachtig. Sommige dagen spreek je geen woord, het is heerlijk: "Un bain de solitude".

Mijn oude dag is voor mij de beste tijd. Ik heb een heel schoon leven gehad, ik moet dankbaar zijn, veel gezien, veel gedaan, maar de laatste jaren zijn de beste en houdt vasthouden dat het zo blijft!

Na de oorlog (5)

Toen hebben we een zestal weken een kalme en gelukkige tijd beleefd. Ons enige werk was al de voertuigen na te zien en desnoods naar de R.E.M.E. te doen voor grote revisie. In die afkorting zit iets van revisie en motor maar de juiste benaming heb ik niet geweten. Zelfs chefs en wachtmeesters waren niet honderd ten honderd zeker. Met die onderofficieren werd het een soort verbroedering. Ze dulden ons zelfs in hun kantine waar wij echter meer verteerden dan zij. En wij zorgden er voor dat hun taak ook gemakkelijker werd. Zo mocht ik voor een paar chefs rapporten opstellen. Ze waren zeker bekwaam maar op papier uitleggen, ging eerder moeilijk. De chef van de garage werd goede maatjes met een vriend van mij, een knappe automechanieker (hoe men elkaar toch tegenkomt!). De verantwoordelijke voor de keuken moest iedere dag tot acht à negen uur overwerken. Het neep een beetje met de bedeling van het eten, vooral vlees was er te weinig, maar geen van ons zou die eerste chef verklikt hebben. Hij had ten andere een knappe dochter die de soldaten wel mocht.

Officieren zagen wij niet te veel. Alleen de officieren van week waren er. In dit regiment waren er twee compagnies en een staf-afdeling, maar wij liepen zowat door elkaar, slechts op papier waren wij gescheiden. De eerste maal dat ik de grote baas zag, een kolonel, zat ik op het bureeltje een tabel in te vullen van olieverbuik van de verschillende wagens, toen hij voorzichtig binnenkwam. Ik dacht eerst dat het de luitenant was. Ik keek niet eens op, toen ik rechtstond en zei: "Goedemorgen, mijn luitenant!" En ik verschoot nog wat van het antwoord: "Hm!" De kolonel lachte eens en vroeg waar ik dat geleerd had omdat de formulieren correct ingevuld waren. Hij vond ook een bewerking die ik voor de luitenant had vertaald, maar ik verontschuldigde die overste meteen omdat die het als Franssprekende moeilijk had. Hoe die in een Vlaams regiment verzeild is geraakt, weet ik niet; misschien omdat hij feitelijk reservist was. Hij had nochtans twee sterren, eerste luitenant dus.

In de staf zat er ook een kapitein op een bureel. Hij sprak met moeite Vlaams en was wel beroeps. Van die man wil ik een anekdote vertellen.

Een Canadese generaal die Brugge had helpen bevrijden, bracht een bezoek aan de stad. Er zou een monument ingehuldigd worden en wij moesten met een peleton tegenwoordig zijn. Na een paar dagen drill, niet te vergelijken met Antwerpen natuurlijk, waren wij klaar. Op hoop van zegen (zei een wachtmeester) marcheerden wij vanaf de Grote Markt door de Ezelstraat, richting de Veste waar het monument ergens stond, en waarschijnlijk nog staat. Genoemde kapitein was aangesteld om de zaak te leiden. Bij zo een defilé loopt de officier vooraan, een drietal meter daarna een adjudant of opperwachtmeester. Het peleton liep in ruten van drie man met daarnaast meestal een wachtmeester (in andere legerafdelingen heet deze man sergeant). Om het geval af te sluiten kwam daarachter een wachtmeester eerste klas.

Onze kapitein was een man die niet kon marcheren zoals het hoorde. Hij was dan ook de enige die rechts stapte als iedereen links ging. Op een zeker moment loopt de Ezelstraat omzeggens negentig graden rechts en een twintig meter terug verder negentig graden links. En daar hadden de vrouw en dochter zich opgesteld. Onze kapitein moet een ijdele man geweest zijn want bij de tweede afslag liep hij zodanig met het hoofd recht op dat hij haast tussen de toeschouwers zat. Op een halve meter stopte hij gelukkig, aarzelde een tel en draaide toen naar links. En meteen zat hij weer in de goede kadans.

Een tweede voorval die dag betrof mij persoonlijk. Bij het spelen van de "Brabançonne" of het "God save the King" en wij fiks stonden, de sten in aanslag, werden vlaggen opgetrokken. Wegens een felle wind draaide een van die vlaggen rond mij. De wachtmeester achter mij fluisterde: "Niet bewegen", maar toen de vlag naar omhoog ging was mijn pots verdwenen. Een klein meisje van tussen de toeschouwers kwam het kledingstukje naar de wachtmeester brengen en die zette het zelf op mijn hoofd, natuurlijk met het leeuwje in het midden van mijn voorhoofd in plaats van boven het linker oog. Was hij dan niet op de hoogte van de militaire regels?

Ik heb veel moeten rijden in Brugge. Regelmatig moest ik naar het station om hogere officieren af te halen. En ik moet zeggen, ik

had niet verwacht in die klasse zulke toffe mensen te ontmoeten. De meesten spraken gemoedelijk over alles. Ze vroegen hoe ik me voelde bij het leger en hoe het eten was, en of Brugge de moeite was om op schok te gaan. Een gaf mij zelfs een bonnetje om iets fijns te drinken in zeker hotel waar familie woonde. Dit bonnetje heb ik verloren ergens op een wijkfeest achter de kazerne...

Mij was een Fordson toegewezen (zoon van Ford, denk ik), een aangename wagen in camionette-stijl, laadvermogen 750 kg., topsnelheid tussen 80 en 90 mijl, zeer sterke motor (p.k. ben ik vergeten) maar het verbruik lag aan de hoge kant. De legerwagens beschikten niet over startsleutels, maar ik had de gewoonte de stekker van de hoofdstroomverdeling uit te trekken. De wagen was toen "dood" maar ik heb er nooit met iemand over gesproken. Menige keren moest ik ook naar Gent. Daar heb ik eens een spectaculair ongeval gezien. Een kleine "bren-car" reed voor mij. Dat dit tankje op aarden grond handig was, wist ik al, maar ik heb toen gezien dat het op de weg wel zeer onnuttig kon zijn. De bestuurder, een jonge wachtmeester, reed er meer dan zestig per uur mee, toen een van de kettingen afvloog. Dadelijk keerde het wagentje zich op zijn rug en gleed nog een ferme afstand verder, de vlammen vlogen er zijdeling uit wegens de wrijving. "Die is zijn hoofd kwijt" zei mijn medereiziger, een oudere adjudant. Maar bij het omkeren van het voertuig, kroop de chauffeur er uit, enkel met enige schrammen. Hij had zich gelukkig ineengedraaid en zich aan zijn stoeltje kunnen vasthouden. Hij zag er anders maar triestig uit.

In Brugge werd ik ook aangewezen om manoeuvresarbitrage te doen in Duitsland. Op een maandagmorgen betrokken we met als eerste stop Aken. In die tijd was Duitsland nog ver van heropgebouwd. De vele bommentrechters in de meeste steden waren toegedekt met stalen platen op rails en gebinten. Vele Duitsers stonden nog vijandig tegen de bezetters. Maar velen hadden ook vergeten wie in feite begonnen was. Hitler was niet meer hun idool maar hun nationaliteitsgevoel bleef bestaan. Toch moet ik zeggen dat de westelijke soldaten werden geduld daar ze de Duitsers een zekere vrijheid gunden.

De Russen werden echter het meest gehaat. Rusland kreeg nu eenmaal de schuld van alles. De meesten wilden toen niets meer dan tezamen met de geallieerden ten strijde trekken tegen het Oosten, "die schmerige Bestien". Wij

vonden dit wat overdreven zo een haat te koesteren en toen ik eens sprak van het leed van sommige negers in het moderne Amerika, zeiden ze nog dat dit Russische propaganda was!

Acht dagen heeft de luitenant moeten helpen voorbereidingen te maken. We werden waarachtig wat bevriend. Ik hielp hem sommige fiches invullen en bij vertalingen in het Duits. Hij bezorgde me een pas (via een hoger geplaatste collega) om doorgang in een officiersmess. Ik ben daar tweemaal binnengegaan. Niemand vroeg me iets, ik werd eerder wantrouwig bekeken. Ik installeerde mij op het hoekje van de bar. De meisjes achter het buffet waren van de mooiste die er rondliepen. Ze spraken vloeiend Frans en zelfs Nederlands. Eentje vroeg me zelfs welke graad ik had, of welke opdracht ik had. Wat geheimzinnig trok ik de schouders op. Meteen sprak ze er niet meer over. Ze bleef wel rond mij hangen, bestelde mij zelfs, zonder dat ik iets bestelde een dubbele whisky. Die avond zag ik mijn luitenant niet en ik heb niet naar hem gevraagd.

Het was laat toen ik naar bed ging. Het meisje kwam nog eens informeren of alles in orde was en of ze nog iets kon doen voor mij, misschien ergens anders binnenlopen. Eerlijk gezegd zag mijn ene oog het andere niet meer. En welke ontgoocheling ging dit meisje niet kennen als ze zou te weten komen dat ik slechts een "sukelaar" van een soldaat was.

De tweede keer ontmoette ik wel mijn luitenant. Hij was in discussie met een andere luitenant met twee sterren (hijzelf was eigenlijk onderluitenant, met één sterretje). Ik salueerde beleefd terwijl ik naar mijn taboeretje ging op het hoekje van de bar. Hij zei alleen dat ik iets mocht drinken en of ik even wilde wachten. Dat even wachten heeft meer dan een uur geduurd en die consummatie heb ik dan maar zelf betaald vermits ik merkte dat hij geweldig scheel begon te kijken. Voor de prijs moest hij het anders niet doen: een dubbele whisky, en dan nog een goede "Bell's" kostte maar iets meer dan een Pale-Ale buiten het leger. Die avond was mijn "meisje" (die Erna) vrij, zodat ik alleen bleef zitten. De bar bevond zich in het Transit-hotel in Keulen. Deze hotels waren veelvuldig in bezet Duitsland want er waren veel hogere officieren op doortocht. Ik hielp mijn luitenant in de lift en begaf mij naar mijn slaapplek, een zaaltje ingericht voor chauffeurs van bedoelde oversten.

De voorbereidingen van de manoeuvres duurden dus acht dagen. Zo reden wij tussen Aken, Keulen, Lüdenscheid en Siegen. De taak van

mijn luitenant was "terreinen verkennen en voorbereiden". Als teken van arbitrage waren witte kruisen op mijn wagen aangebracht.

De tweede week begon dan de "oorlog" tussen divisies Oost en West, codenaam "Arc-en-ciel". Voor ons werd het acht dagen zwerven met overnachtingen op boerderijen, in stellingen of zelfs in open lucht. Ons eten bekwamen wij hier en daar in verschillende kampen.

Er was een zekere vriendschap ontstaan tussen de luitenant en ik, maar de eerste uren van de "vijandelijkheden" kreeg die vriendschap een ferme deuk.

Wij hadden postgevat op een heuveltop. Beneden in de vallei voerde de infanterie een gevecht tegen een vijand, waaronder een peloton para's en anderen, die zogezegd ingesloten waren. We zagen de soldaten tussen de greppels en oneffenheden kruipen. Hier en daar knalde er iets op het veld en dan waren er enige soldaten uitgeschakeld, op papier natuurlijk, maar er werd daar niet veel om gegeven. De para's verdedigden als het ware met ernst, ze smeten zelfs met stenen en klodden aarde, en ze smeten voor raak. Mijn luitenant stond te dansen als een gek bij het aanschouwen van dit gevecht. Zo heb ik weten kinderen spelen met tinnen soldaatjes...

"Is dit geen prachtig gezicht?" vroeg hij me. "Ja, mijn luitenant," antwoordde ik, "maar moest het echt zijn zouden er velen in hun broek doen daar beneden! Ik ga een sigaret halen in de wagen." Had ik een emmer koud water over zijn hoofd gegoten, had hij het zeker niet zo erg gevonden. Ik had ogenblikkelijk spijt van mijn gezegde, vond mij zelf oerdom, maar in mijn verbeelding had ik mijn vader zien kruipen tussen dit kanonnenvoer. Van dan af is alles verkoeld tussen ons. Ik moest hem niet meer helpen met paperassen in te vullen en kreeg geen bonnetjes meer voor een of andere gelegenheid.

Bij het terugrijden naar huis mocht ik plaats nemen in de achterbak want er reisde een eerste klaswachtmeester mee die naar België kwam en wel juist naar Brugge. Hij was een eerste klaschauffeur maar verstond er niets van toen hij panne kreeg in de elektrische verdeling. En hij zweeg als een dode toen ik de doorgebrande hoofdstekker omwond met zilverpapier van een reepje chocolade. De motor liep terug als gesmeerd. De luitenant wilde niet eens kijken.

Toen wij op zondagmorgen in de kazerne kwamen, "vergat" hij nog een bewijsje te tekenen voor een dag verlof voor mij. Gelukkig was de officier van week er nog.

In september was het mooie leven in de kazerne gedaan: de nieuwe rekruten waren aangekomen. Wij werden benoemd tot voorlopige en dienstdoende korporaals. De verantwoordelijkheid van korporaal stond mij niet aan en ik vroeg een doktersrapport aan. Ik had een dikte op mijn tandvlees van een afgebroken tand en zei dat het wat pijn deed. Zoals verwacht moest ik naar het Militair Hospitaal in Oostende.

De maandag, tegen tien uur stond ik in Oostende. Het wilde lukken dat er juist een nieuwe tandarts zijn dienst begon. Hij was te laat om nog te onderzoeken en ik mocht 's anderendaags terugkomen. 's Anderendaags kwam hij tot het besluit dat er een foto van die kies gemaakt moest worden. De foto werd gemaakt en ik mocht woensdag terugkomen voor de uitslag. Onnodig te zeggen dat ik telkens een vrije dag nam. Zo ging ik eens naar mijn vader in de vismijn die daar was voor zijn aankopen. Meteen werd mijn portefeuille van een paar geldbriefjes dikker. Ik bezocht ook enige familieleden en natuurlijk ook een paar cafeetjes.

Maar de woensdag lag het bericht klaar dat ik moest opgenomen worden in het hospitaal. Meteen vond ik alles zo rooskleurig niet meer. De tandarts zou toch die tandrestant trekken, maar wegens de ontsteking waren er wat risico's. De donderdag heeft hij dan die tand uitgehaald maar me slecht lichtjes verdoofd. Ik zou aanraden dit niet te laten doen: het is of ze alles aan je hoofd, ogen, oren, neus de achterkanten van je ogen van binnen naar buiten trekken. De dokter had aangeraden mijn hoofd warm te houden, alleszins buiten de tocht. De zuster die daar de plak zwaaide had er niet beter op gevonden dan heel mijn hoofd te omzwachtelen met watten en bandages. Ik zag eruit als een geopereerde van een schedelbreuk.

De dokter had mij twee dagen rust voorgeschreven, maar wat hij niet wist was dan men twee dagen "genezen" moet verklaard zijn eer men buiten mocht. Dus moest ik nog twee dagen blijven. Als men nadenkt: acht dagen ziek verklaard om een tand te trekken van niemendal! Bij het leger is dit nochtans mogelijk. En de zuster maar zagen omdat ik geen pijn meer voelde!

De ziekenkamer was volledig bezet met matrozen van de Zeemacht. Voor het eerst verstond in de afkortingen: F.N. "Force Naval, Focking Navy", Z.M. "Zeemacht, zotte matroos". En zij vonden het tof over de afkorting van mijn regiment: R.A.T.K.: "anti tank kanonnen, rattekot".

Tussen die soldaten waren er sommige rare. Er waren er een paar die ergens gevochten hadden en herstelden van de opgelopen schade. Een was uit zee teruggebracht met een blindedarmontsteking. Twee lagen er met voedselvergiftiging (niet in dienst opgelopen). Een lag er zelfs met een "chaude-pisse", hij zwoer nochtans dat hij niets speciaals had gedaan. In die kamer stond ook een radiopost die regelmatig uitviel. Dan werd er eens tegen geklopt en speelde het geval weer rustig door. Eens had ik er een schoen (niet de mijne natuurlijk) tegengegoot, het kastje viel op de grond en heeft nog de hele dag gespeeld zonder haperen. Weer was ik een toffe, die in het leger misplaatst was, ik had bij de Zeemacht ingelijfd moeten zijn. "Slechte soudure" zei later een kenner (hij bedoelde de radiopost).

Terug in de kazerne was ik juist op tijd om met mijn oude vrienden de verplaatsing te beleven naar Duitsland en wel in Dellbrück, nabij Keulen. Vlug mochten we nog eens naar huis en de laatste avond kregen we nog een nachtvergunning (tot middernacht) om afscheid te nemen van Brugge. 's Morgens werden we naar het station gevoerd met onze kitbag en valies. De trein reed tot Brussel-Noord waar we overstapten op een militaire trein naar Keulen waar ons een bus wachtte en die voerde ons naar de kazerne in Dellbrück. Een nieuwe taak wachtte ons: de verhuizing van het 2e Regiment Kanonniërs naar Euskirchen, kazerne Loncin (denk ik), zo een kleine dertig kilometer ten zuiden van Keulen.

We kenden maar één overnachting in Dellbrück. Zoals in Brugge zwaaiden de "anciens" af. We waren laat aangekomen, kregen nog iets te eten in de keuken, sliepen in een noodslaapzaal en 's morgens vroeg reden we reeds met een konvooi vrachtwagens naar Euskirchen. Met de vroegere soldaten hebben we dus nooit contact gehad.

Was Keulen volledig verwoest dan had Euskirchen op het eerste gezicht weinig schade opgelopen. Slechts hier en daar was er een bom ingeslagen, zelfs de kazerne, even buiten het stadje, was omzeggens intact gebleven. De Belgen konden er dan ook meteen een regiment installeren.

Het stadje leek stil en doods, maar schijn bedriegt: jongere mannen ontmoette men niet veel, maar jonge meisjes liepen er genoeg. Vele oudere mensen zochten toenadering tot soldaten, misschien wel uit winstbejag, maar men voelde toch een zekere vriendschap, hetgeen ik voorheen niet ondervonden had.

Hele dagen zaten we op de baan. Alle soorten vehikels moesten we verplaatsen en startklaar zetten in de nieuwe garages. Ik had de indruk dat die voertuigen nog beter onderhouden waren dan in Brugge.

En weer was er die toenadering tussen onderofficieren en soldaten. Vele van die beroepsmensen waren getrouwd en woonden in huizen of flats toegewezen door de dienst van het leger. Ze kochten voedingswaren in legerwinkels aan zeer lage prijzen. Ze vormden clubs en hielden de nodige feestjes. Met dit al stonden ze op goede voet met hun Duitse geburen, die ze konden helpen met eetwaar, in die tijd moeilijk te krijgen in Duitsland. Onze sigaretten waren gerantsoeneerd. Zo kreeg iedere soldaat "slechts" een goede driehonderd stuks per maand. We moesten wel... 6 frank betalen voor de beste merken (Senior Service, Players, Camel, e.a.). Maar ieder pakje koste 25 mark op de zwarte markt. Als men dan bedenkt dat de beste en duurste wijn in de cafés acht mark de fles kostte, kan men wel begrijpen dat de meeste soldaten iets minder begonnen te roken maar veel meer begonnen te drinken. Als wij dan 's avond uitgingen, bestelden wij dan ook onze wijn per fles (als ik me goed herinner had de mark toen een waarde van tien frank). En het moet zijn dat het zuivere wijn was vermits ik nooit iemand heb horen klagen van hoofdpijn 's morgens na een avond stappen (bijna iedere dag!).

Er waren een drietal van die huizen die soldaten aantrokken. Wij geraakten eens binnen in een andere deftige zaak. Wij werden er vriendelijk ontvangen, zelfs door de klanten. We bleven echter zeer kalm: we waren in een club van worstelaars en gewichtheffers, kortom krachtpatsers beland. Nergens heb ik meer "stierennekken" ontmoet. Het waren mannen van rond de vijftig, maar toch indrukwekkend om die gespierde lichamen te aanschouwen.

Na enige dagen werd ik aangewezen, ik weet niet waarom, als chauffeur van de postbedeling. De nieuwe rekruten waren ondertussen aangekomen. Met de postmeester, een wachtmeester eerste klas, was ik meteen goede maatjes. Het was een man van rond de vijftig. Iedere dag moesten wij naar Keulen en om de twee dagen naar Bonn.

Zoals gezegd lag Keulen omzeggens plat. Zelfs de Dom, de fierheid van iedere Keulenaar, had een treffer gekregen. Een bom had de zijkant doorboord en was binnenin ontploft. Daar was

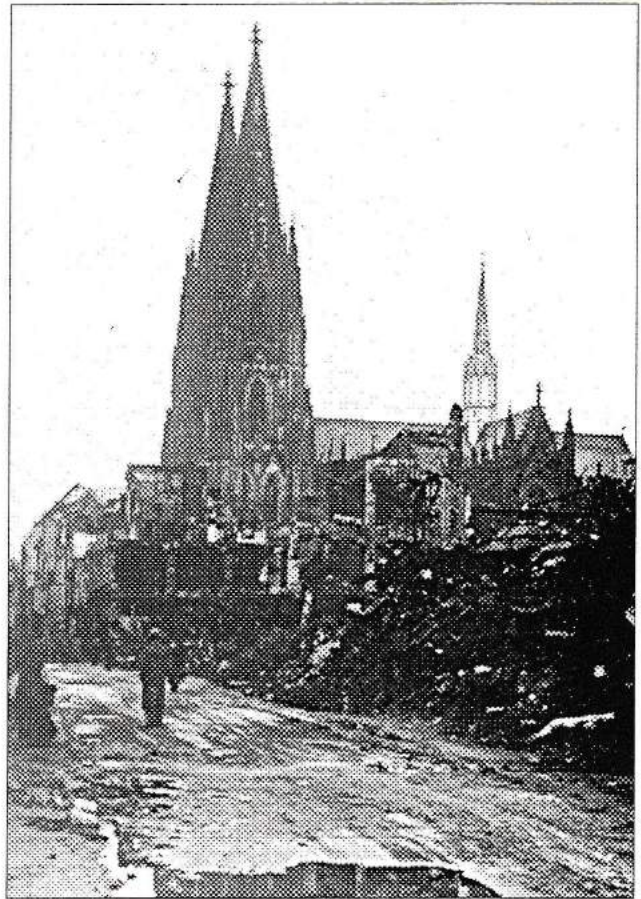

de schade groot maar het sterke gebouw had goed weerstand geboden. Met moeite was het gat te zien aan de buitenkant.

Alleen de ring rond de stad was goed berijdbaar en daarop lag het Transit Hotel waar onder meer de militaire post aankwam. We zijn er nooit blijven hangen want het liep er vol van militaire politie. Bijna elke keer moest ik mijn papieren tonen.

In Bonn was het een ander geval. De post arriveerde nabij het militaire hospitaal. Bonn was een stad van aanzien, later zelfs hoofdstad van West-Duitsland. Ik ben nooit in het centrum geweest, vermits het hospitaal wat buiten de stad lag, weliswaar in een buurt van kantoren, maar die waren nog in wording. Men zei me dat de stad niet zo erg beschadigd was, maar dat kon ik niet bevestigen. Soms moesten wij zieken meenemen voor grondiger onderzoek. Dan wachtten wij die mannen op in de kantine terwijl wij de post uitzochten. Maar bleef die zieke in de kliniek, trierden wij er toch onze brieven. Op dit punt ging ik zeker akkoord met mijn chef.

De nieuwe soldaten waren aangekomen met hun korporaals, niet zoals in Brugge, en wij bleven apart. Mijn vrienden moesten karweien doen in de garages, meestal wagens starten en

eens rondrijden op het achterplein. Maar ik was iedere dag op de baan.

(Wordt vervolgd)

ING

*Kantoor*directeur R. Rega

Kantoor Middelkerke

P. De Smet de Naeyerstraat, 34C

8430 Middelkerke

Tel. Dir.: 059/31.95.40

Fax: 059/31.95.48

Kantoor Westende

Meeuwenlaan, 24B

8434 Middelkerke

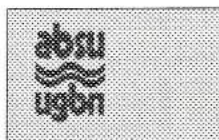
Tel.: 059/31.95.60

Fax: 059/31.95.68

SCHOONMAAKBEDRIJF nv
ULTRACLEAN
opgekuist staat netjes

Dagelijks en periodiek schoonmaak van residenties, winkels, magazijnen, kantoren en andere panden.

Opruimen en/of jaarlijkse grote schoonmaak van huizen, appartementen en de 2de particuliere bedrijven.

Opkuis van nieuwbouw of na verbouwing.

Industrieel reinigen van tapijten.

Opkuis na brand.

ISO 9001: 2000
Approved by BQA

Meer dan 15 jaar ervaring

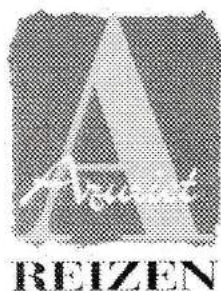

Corneel Heymanstraat 3 - 8400 Oostende - Industriezone 2
Tel 059 80 82 45 Fax 059 80 22 83
www. ultraclean.be e-mail: info@ultraclean.be

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende
Tel. 059 51 49 51

Openingsuren
ma, di, wo, do, vr, za: 9.30 uur tot 12.00 uur.
ma, di, do, vr: 14.00 uur tot 18.00 uur

■ ■ ■ ■
GRAFISCH BEDRIJF
LAMMAING

Wij geven vorm aan uw identiteit!

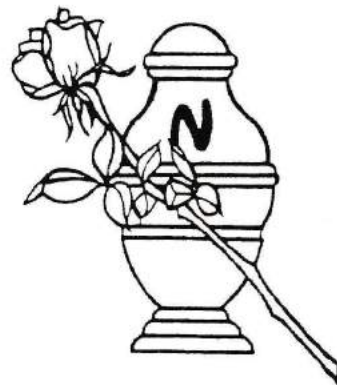
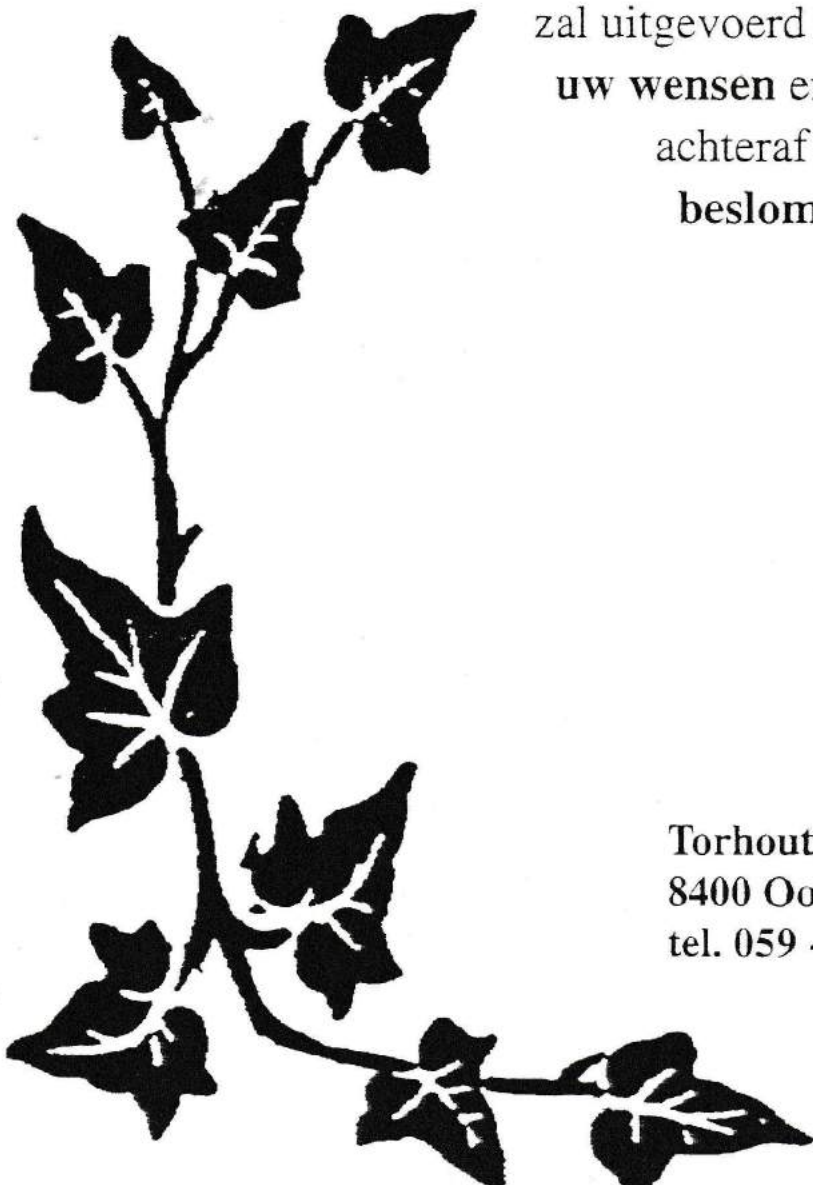
Torhoutsesteenweg 354-356
8400 Oostende
tel. 059 70 71 23 | fax 059 80 45 79
e-mail: print@lammaing.com

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het **uitvaartcontract**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53